

מערכות שדיון

גליון מס' 5 /

א.ב. תשכ"ב אוגוסט. 1962

מערכות שריון

תוכן הענינים:

2 "אם..."

בעית הגייסות המסתערים ר. קיפלינג 2

תפקידי הסיור בשריון סרן ב"צ כרמלי 6

תפעול הסיור בדרגים השונים . רס"ן זאב איתן 7

מבנה יחידות הסיור ב-4 צבאות שונים 10

יחידות שריון במשימות סיור . רס"ן מרחב 17

הערות למאמרו של רס"ן מרחב . סא"ל יצחק ב.א. 20

יחידות סיור — הרכב וציוות . רס"ן אביגדור וגר 22

מקום ההנדסה בסיוור-שריון . סרן איתן ליאור 23

על ארגון יחידות סיור י. פישר 25

אופנים או זהלים א. קמרד 26

שריונית צרפתית חדשה י. פרגינט 29

חידושים בשריון הבריטי . ר.מ. אוגורקביץ' 30

מכלול הטנקים הסובייטיים . ג' מק-גואיר 33

מפי שריונאים 37

בטיחות באימונים 38

חדש ומעניין 39

מכתב אל העורך 40

קול אומר: קרא! 41

קצין עריכה — רביסרן שאול ביבר
 עוזר קצין עריכה — יואש זולר
 עריכה גרפית ורישומים — אביגיל ויצחק יורש

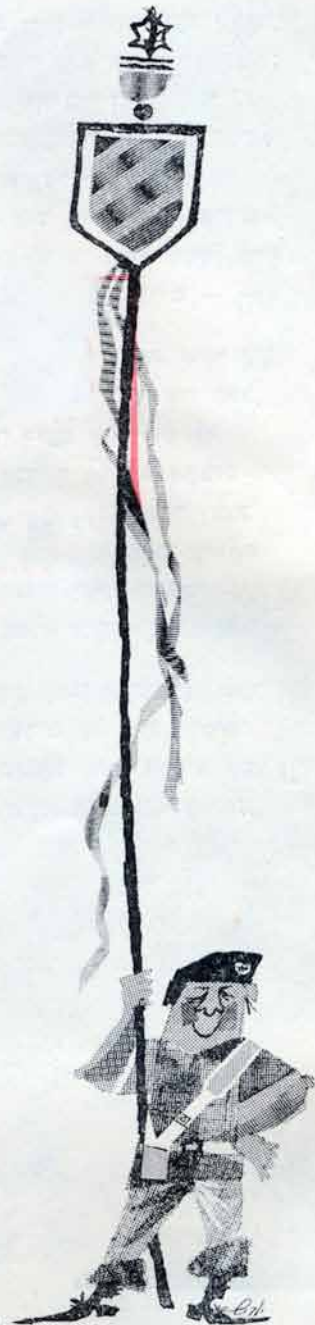
מערכות ביח-ההוצאה שנ צבא הנגה לישראל

העורך הראשי: אל"מ אלעזר גלילי
 סגן העורך הראשי: סא"ל גרשון רייבלין
 קציני מערכת: רביסרן ל. מרחב
 רביסרן צבי סיני
 מרים נתנאל

"מערכות": קצין-העריכה רביסרן משה ברימר
 "צקלון": קצין-העריכה שרגא גפני
 "מערכות-ים": קצין-העריכה רביסרן אריה בר-ציון
 "מערכות-חימוש": קצין-העריכה רביסרן יעקב לצרוס
 "מערכת-הפלס": קצין-העריכה רביסרן ברוך ספיר

המערכת והמנהלה: הקריה"ת"א, רח' ג' מס. 1, טל. 69237

הודפס באמצעות משרד הבטחון — ההוצאה לאור
 "הדפוס החדש" בע"מ

אם לא יאבד ראשך עת כל יודעך
 תולים בך קולך על בלבולם,
 אם תתחשב בפקפוקי רעך
 אך בטחונך יכריע את כלם:
 אם לחכות עד בוש תוכל בלי יגע,
 אם תרמה ולא תשיב מרמה,
 ולא תשנא את שונאך אף רגע
 אף לא תפריז בחסד או חכמה —

אם

רודיארד קיפלינג
 עברית: אברהם בירמן

תחלם — ולא תשתעבד לשבר,
 תחשב — ולא תסגד להגיונות:
 אם יפתוך נצחון או שבר
 ולא תבלע את שני הפתיונות:
 אם לא יצר לך פי אמתך
 סלפה ביד נבל לצוד פסילים,
 או אם תראה בנפל מפעל חייך
 ותקוממו בשברי-פלים —

אם תאסף יתדיו את אוצרותיך
 על קלף יחיד תניח את הכל,
 ותחזר ריקם אל ראשיתך
 ועל אבדתך גם לא תקבל:
 אם תאלץ ללב ושריר ועצב
 לפעל לפקודתך אחרי בלותם,
 וכח-רצונך יפקד בקצב:
 אל, אל יאוש, המאבק לא תסו! —

אם בין קמון תשמר על טהר דרך
 ובין שרים על רוח עממית:
 אם תתנהג מתון אף לא שפל בך
 ולא תירא אויב וגם עמית:
 אם כל דקה תבלם ותקשר בה
 ששים שניות לרגע קפדני —
 לך תבל בלה וכל אשר-בה,
 ועוד יותר: אדם הנך, בני!

סיוק מלחמה

בעית הגייסות המוסתערים: הסיוור המשוריין

על־פי גנרל־מיור או. מונצל

בעיקר בשטחים מכוסים — הופך הסיוור הקרקעי לבעיה קשה. כוחות אלו יכלו לשנות עמדותיהם בזמן קצר יחסית וכמעט בלתי־אפשרי לקיים עליהם תצפית מתמדת, בעיקר בלילה ובערפל. נוסף לכך, יכול היה כוח משוריין יריב להגיב במהירות — במידה שהיה ערוך היטב ולרשותו עמדו תחמושת ודלק במידה מספקת. עכ"פ התגובה היתה מהירה הרבה יותר מאשר ביחידות מהסוג הישן.

הרכב כוחות הסיוור וארגונם היו משתנים במידה ניכרת בהתאם לצבאות השונים. בצבא הגרמני, במלחמת העולם הראשונה, היתה בכל דיביזיות רגלים רק פלוגת סיוור אחת. לעומת זה, במלחמת־העולם השנייה היו לכל דיביזיה יחידות־סיוור רכובות, מעורבות או ממונעות לגמרי, שכל אחת מהן היתה מורכבת ממספר פלוגות המצוידות באופן שונה. כתמיד בעת מלחמה — נאלץ ארגון להסתגל לכל־ידי־הרכב ולנשק שעמדו לרשות הסיוור, ולנסיבות המיוחדות של מהלך המלחמה. מחמת ההכרח להרכיב לעתים סיוור מכווחות השונים זה מזה באופיים בצורה קיצונית, הפריע לעתים חלק אחד למשנהו — זהו הסיכון התמידי הקיים בסיוור מעורבות.

תחילת הסיוור אצל הרוסים התבטאה בהתקפות של יחידות עד לגודל גדוד, תוך התחשבות באבידות הכבד דות הקשורות בכך. כוחות המערב פיתחו, נוסף על סיוור תצפית אווירית חזקים, את הטקטיקה של גישוש וסיוור מקיוב בסיוע אש ארטילרית. נוהל זה הוכיח את עצמו, אולם היה איטי מדי לגבי קרב מהיר ונייד.

בעיות הסיוור בעתיד וצידוד

ברור שביצוע כל דרישות הפיקוד בכל המקרים יהיה קשה עד למאוד. פלוגות האויב הכשורות לקרב יכולות לנצל כיום סיוור אוויר כדי לפעול בהפתעה, ופעולת יחידות ממוכנות, אשר בדרך כלל מסוגלות לפעול בכל שטח, הולכת וגדלה וניידותן גוברת.

מה הן הדרישות לגבי סיוור בתנאים של ימינו?

אחד התנאים המוקדמים החשובים ביותר לכל סוג של סיוור הוא: חיילים מאומנים היטב. יקשה מאוד למצוא עתודות מסוג זה, ולכן אין, למשל, להשתמש בהם לפריצה בקרב רב־אבידות.

מפקד הארמיה הגרמנית השנייה, גנרל־השריון שמידט, ציפה אמנם בינואר 1942, כאשר חטיבות שריון ישבו ללא פעולה, בגלל חוסר רכב־קרבי לאחר הקרבות הקשים בבז'ן של אותו חורף, על הפעלתן כיחידות רגלים — דבר שהיה

השיבותו הרבה של הסיוור, הן לפיקוד והן לגייסות, היתה תמיד בלתי מעורערת, ואף־על־פי־כן הלכו וגברו הקשיים בהפעלת הסיוור במציאות, בעוד ניידות הצבאות הלכה וגברה. כאשר התנהלה המלחמה בסוסים ובמרכבות שנעו בשיירות על פני דרכים מקובלות ועתיקות בדרך כלל, היה זה פשוט לקבוע את מקום צאתו של האויב, את כיוון תנועתו ואת הרכב כוחותיו, לקיים תצפית מתמדת עליו ולדווח לאחור במהירות שעלתה על קצב התקדמותו. אי לכך, יכול היה מפקד מאומן, לחשב בעוד מועד, במידה רבה של ודאות, את הזמן ואת המרחב, ובהתאם לזאת לתאם את תוכניותיו, אף במלחמת העולם השנייה עדים היינו למצבים דומים, מאחר שהצבאות נאלצו להתאים עצמם לדרכי התחבורה של המאות הקודמות ואף כאשר היו כבר ממונעים דיים היו קשורים לדרכים ולכבישים.

אך הנה פותחו שני אמצעי קשר שהיו מהירים בהרבה ביחס להתקדמות כוחות יבשתיים: המטוס והאלחוט; תוך ניצול הדדי של שניהם ניתן היה לחדור עמוק לשטח המוחזק על־ידי האויב, ולדווח על המתרחש במהירות הבזק. גם יחידות־הסיוור הקרקעיות — רגליות, רכובות או ממונעות — הצליחו, בניהול טוב, לעקוב אחר האויב, להסתגל לתוך שטחו ואף לפרוץ דרך קווי למטרות סיוור ומודיעין.

ההצלחה הושגה בעיקר במרחבים הגדולים של אירופה המזרחית או של אפריקה, איזורים בהם לא היו החזיתות רצופות וסגורות ונמצאו בשני מתמיד כמעט.

כאשר לא היה הסיוור האווירי מסוגל לפעול — בשל מזג אוויר גרוע או השיכה הפכו כוחות הסיוור הקרקעיים לחשובים ביותר לגבי משימות־מודיעין. אך אלה לא השביעו רצון כאשר החזיתות היו שלובות וצמודות, טוח המקלעים וכוח הנשק הנ"ט הלך וגדל, וכמעט מנע אפ" שרות תצפית לעומק, במידה ובמהלך המלחמה נוצל כוח־ האדם, גם יחידות־סיוור טובות פחתו והלכו ופחתו. מול כוחות ממוכנים ובעלי כושר תנועה בשדה —

צפויים שזו גוררת עמה. ואם ניתן לברר, פחות או יותר, את השפעתם של תנאי מזג האוויר ותנאי הקרקע על אמר צעיר-הלחימה החדשים, הרי קשה לברר את השפעת פעולתו הנגדית של האויב, או גבולות יכולתם של החיילים המפ-עילים את הכלי בתנאי מלחמה. חשובות במיוחד הן האפשרויות הבאות, שאפשר לצפותן מראש: שמירה על כושר תפעול הנשק, או המכשיר, בתנאי מלחמה ותחלופת מידית בעת הצורך, שאם לא כן יתכן שהפטרול יאלץ, לאחר כמה ימים או שבועות של קרב, לבצע את כל העבודה בתנאים נחותים, ברגל או ברכב הקרב הרגיל. דבר כזה שוב לא ישיבוענו רצון, כל היחידה זקוקה לאתרעה ישירה ומהירה בכל עת, ועל אחת כמה וכמה כיום מול אפשרות הפעלת ארטילריה אטומית על ידי האויב, או פעולות כוחות אויב היורדים מן האויר או עולים בדרך המים.

לסיכום: בתקופתנו, בה הצבאות הם גיידיים עד למאוד וממוכנים, ויש ביכולתם לנהל קרב תלת-ממדי, הפכה בעיה הסיור לאחת הבעיות שקשה מאוד לפתור.

כל אמצעי טכני, העונה על הדרישות מבחינה תיאורטית, עדיין אין בו כדי לענות על כל הדרישות המעשיות. לכן, לעולם לא יבטל הצורך בשילוב רבי-משמעות בין האדם ובין האמצעי הטכני, אך לעולם לא יוכל האחד להיות תחליף למשנהו.

נחוץ עד למאוד בעת ההיא — אך עם זאת הורה שלא להפעיל קציני שריון בעלי נסיון מיוחד, מפקדים ותותחנים. הוראה זו הוכיחה את עצמה לאחר מכן.

קיימת בעיה אחרת — בכל הזמנים — והיא שאלת ציוד הסיור הקרקעי. וכאן באה המחלוקת, כאשר אלה תומכים בצידון ברכב-הזחלי, מכיון שהוא הרכב בעל יכולת התנועה בשדה ויכולת הלהימה הטובים ביותר — אחרים מצדדים ברכב-האופנים-המהיר והשקט יותר — ואחרים הפצים בטנקים ממש. נכון, לכל כלי-רכב יש ה"בעד" וה"נגד" משלו ואילו היה הדבר אפשרי מבחינה לוגיסטית — היתה תועלת לשימוש ברבים מהם — בעיקר כאשר יש להתחשב בזירות קרב שונות, מהמדבר עד לשטח מבוצר והררי. גם פה כתמיד — יש למצוא פשרות מתאימות. יש למצוא רכב בעל כושר עבירות, מהיר ובעל יכולת קרב מספיקה, אשר צריך להיות מותאם לתפקידי סיור, אך ניתן להפעלה גם למטרות אחרות.

ארגון הסיור קשור לסוג הרכב. כבר בשאלת הרכב הפטרול נחלקות הדעות בצבאות השונים עד היום. מהארגון הקבוע (בצבא הגרמני) המערוב — 2 טנקים, 2 נגמ"שים 1 נושא-מרגמה — עד להרכב הגמיש המותאם לכל מטרה, שטח ועמדת אויב.

מערכת בעיות אחרת מעורר ביצוע יעיל ביותר של סיור וסיור-קרב על ידי יחידות הגייסות המסתערים (חיל-רגלים משורין וגדודי טנקים) עצמן. בגלל המרחק הגדול שבין היחידה ליחידה, המחויב בתנאי ימינו, הייבנות היחידות לדאוג בעצמן לסיור במידה רבה יותר מאשר אי-פעם בעבר. כבר במלחמת-העולם השניה היו ליחידות מסתערות אלו פלוגות סיור משלהן, ואלו הוכיחו את ערכן.

הבעיה הקשה ביותר של הסיור, בעיה שטרם נפתרה — היא שאלת האמצעים הטכניים היעילים ביותר לסיור (כלי טיס מונחי-האלחוט, רדאר, ציוד אינפרא-אדום וכו'). צבא ממוכן חייב לנסות כל אמצעי בשטח זה. התעלמות מדרגשה זו היא בבחינת פשע נגד הקידמה. תוצאות קרב טובות אפשר להשיג אך ורק על-ידי "מרד תמידי כנגד מה שהושג" ועל-ידי שקידה על אי-דוגמאטיות ושטף מהיר של רעיונות חדשים.

אולם הפעלת אמצעים חדישים כאלו במציאות קשה מאוד, הם מיועדים למלחמה, על כל הגורמים הבלתי-

תפקידי הסיור בשריון וביצועם

מאת סרן בניציון כרמלי

עם פיתוח אמצעי-הלחימה המודרניים ויישום הדגש בקרב על מהירות וניידת — הבאים לידי בטוי בזירה בצורת שינויים מהירים של מערך האויב ואפשרות תנועה מהירה משטח אחד למשנהו — גוברת והולכת חשיבותו של הסיור. שכן, מתפקידיו של הסיור לעדכן את הידיעות על מצב האויב והקרקע, ולשמש ככוח לוחם בעל משימות מיוחדות בזירת היחידה אשר בה הוא פועל.

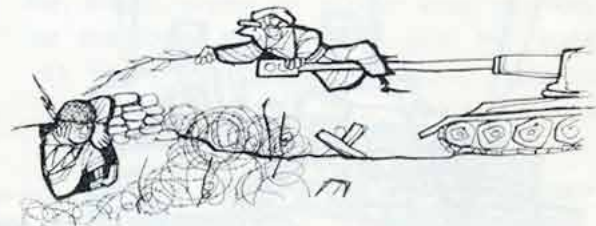
יעוד צות הסיור

על צות הסיור לשמש כעין עיניים ואוזניים ליחידה, וכן כוח לוחם שיהיה מסוגל להתגונן ולהתגבר על יחידות סיור של האויב. על צות הסיור להמנע במידת האפשר מלהכנס בקרב. והקרב ישמש להגנה עצמית בלבד — פרט למקרים בהם הוטלו על הסיור משימות קרב מפורשות.

תפקידי צות הסיור

1. השגת ידיעות.

משימתו העיקרית של צות הסיור היא ביצוע סיורי קרקע טקטיים להשגת ידיעות על מצב האויב והקרקע. סיורים אלה באים להשלים ידיעות ממקורות אחרים כסיור אויר וכי. לצורך השגת ידיעות אלה יבצע צות הסיור סיורים שקטים לעומק מערך-האויב, וכן סיורים אלימים במטרה לגרות את האויב ולהכריחו להגיב ולגלות את עצמתו ומקומו.

הידיעות הדרושות לשריון מצות סיור:

על האויב:

- (א) מקומו, עצמתו, (באם הוא נע — כיוון התנועה), סוגו (שריון, חי"ר, ארטילריה וכי), מצבורי דלק ותחמושת ועתודות.

(ב) השגת ידיעות על מתחמים ומוצבי אויב מבחינת רוחב, עומק, ביצורים — סוג הביצורים, מיקוש (סוג המיקוש ומקומו), נקודות תורפה במערך, אפשרויות מעבר.

(ג) מצב האויב מבחינת כושר קרבי ומנהלתי, מורל חייליו ומצב צידו.

מבחינת תנאי קרב ישים לב צות הסיור לגורמים הבאים:

- (א) סוג הקרקע: חולי, דיונות, טרשי, סלעי.
(ב) מבנה הקרקע: גבעי, הררי, מישורי, גלי, מבוהר.
(ג) צירי תנועה: כבישים ודרכים (רחבם וסיווגם) גשרים (סוגי הגשרים), אפשרויות עקיפה וחבלה.
(ד) מזג האויר: גשום, ערפלי, השפעת הרטיבות על העבירות והשפעת הערפל על תנאי הראות.

2. התראה ואבטחה

צות הסיור חייב לאבטח את כוחותינו הן בתנועה והן בחניה. השיטה תהיה ביצוע סיורים ותצפיות בגזרה, במטרה לגלות ולאתר יחידות אויב העוללות לסכן את כוחותינו, וכמו כן למנוע מיחידות-סיור של האויב להשיג ידיעות עלינו.

כאשר נמצא הגוף העיקרי בתנועה ינוע צות-הסיור לפניו הן כמסך והן כמאבטח החזית והאגפים. הפריסה חייבת לענות על כל אפשרות של חדירת אויב בעד המסך. הטוח בין צות-הסיור לגוף העיקרי חייב לאפשר הגבה במועד הנכון של הגוף העיקרי.

כאשר הגוף העיקרי נמצא בתנוחה (כינוס, הערכות, חניונים), יהיה צות הסיור מסך הקפי סביב הגוף העיקרי כאשר כל דרכי הגישה האפשריות אל הכוח נתפשות פיזית ע"י תצפיות ביום וע"י תשמועים בלילה וכן ע"י ביצוע סיורים ממונעים על צירי הגישה. בכל אחד מן המקרים על צות-הסיור למנוע מהאויב להשיג את מטרותיו ע"י התראה בזמן וכן ע"י השמדה פיזית של האויב (פרט למקרים מיוחדים כגון: הצבת מארב-הפתעה וכי).

3. ניווט

ככל שקצב הלחימה מהיר יותר, השינויים בזירה מבחינת אויב וקרקע רבים יותר, כן גדל העומס המוטל על המפקד בקרב. לפיכך גדלה חשיבותן של יחידות סיור מאומנות שתפעלנה במהדק עם יחידות האם ואפילו עד לדרג של פלוגת טנקים.

שיטת העבודה בניווט היא: גוף אחד נע קדימה ותפקידו לחפש מעברים, לסרוק ולסמן את ציר התנועה בשטחים קשים. גוף שני נע צמוד לכוח העיקרי ומתפקידו לנוט בהתאם לציר שסומן. הדגש בסימון יהיה במקומות קשים, בהסתעפויות וכי.

כל צבא מטפח טכניקה ונוהלים משלו לאימונים אלה. צות-הסיור בלחימה.

4. עקב ניידותו הרבה של צות-הסיור ועצמת האש הרבה

תפעול הסיוור בדרגים השונים

נאח רס"נ זאב איתן

הסיוור הוא פעולה יוזמה, מתוכננת, שמטרתה השגת ידיעות והעברתן למפקד. משמע, הסיוור משרת את המפקדים בדרגים השונים.

הסיוור המשוריין נבדל מסיוור אחר, כגון סיוור חי"ר או סיוור הנדסה, לא רק בזה שהוא מתבצע תוך שיימוש בכלי רכב משוריינים (ו/או בלתי משוריינים), אלא גם בהיותו משרת את מפקד יחידת השריון. הידיעות שמספק הסיוור חייבות להגיע בזמן הנכון ובדייקנות. יחידת הסיוור החטיבתית יכולה להעביר למפקד חטיבת שריון בקרב התקדמות ורדיפה ידיעה

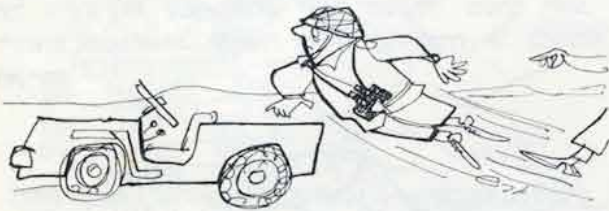
כגון: "שלשום בצהרים ראינו ליד צומת, צנון" 50 טנקי אויב חונים, מתדלקים ומבשלים צהרים, אחרי חצי שעה הניעו ונסעו. בליל אמש היפשונום בשטח אך לא מצאנום".

ערכה של ידיעה כזו מוגבלת, ויתכן שהמפקד יעביירנה לענף הסטוריה, אך לא יוכל לנצל את תועלת החטיבה, בגלל אי מסירתה בזמן.

כדי למסור ידיעות בזמן זקוקות יחידות הסיוור לקשר אלחוטי תקין ויעיל.

אם אותה יחידת סיוור תדוח למפקד החטיבה ידיעה כגון: "ליד ואדי אל עריש גילינו המון כלי רכב, כנראה אלו טנקים, אבל יתכן שהם נושאי גייסות משוריינים". אפילו אם ידיעה זו נמסרה באלחוט, אין ספק שמפקדת החטיבה תשאל במברק חוזר היכן, לאורך הוואדי (שאורכו מאות ק"מ) נתגלו כלי הרכב? כמה הם, המון? כלי רכב? והאם כלי הרכב הם אמנם טנקים, או נגמשי"ם? ושמה משאיות? מתקבל על הדעת שבמקום לסמוך על ידיעות שאינן מדויקות יאמר מפקד החטיבה לאחד מקציני מטהו:

"ינקלה, עלה על הג'יפ, וקפוץ לראות מה באמת מתרחש שם, כי מהידיעות של מפקד יחידת הסיוור אינני מבין מאומה".

* בזאת הזתה מבשרה יחידת הסיוור שפעלה בציר המרכזי במערכת סיני — עליכך קרא במאמר: "לקחי תפעול יחידת סיוור במבצע, קדש", בחוברת הבאה.

לעיתים שצות הסיוור יכול להיות, מבחינת מרחב וניידות, גורם משפיע על מהלך הקרב. עליידי ביצוע התקפות מהעורף על האויב בזמן ובמקום המתאים, וכן בפשיטה על חניוני טנקים. לדוגמא:

לחימת השריון מתחילה כאשר יחידות סיוור שלנו ושל האויב נתקלות ומדוחות למפקדות, ומכאן מתחיל תהליך החשיבה והתמרון של שני הכוחות עד לקיום המגע עצמו. ניצול יעיל של משך הזמן הזה (אם נביא בחשבון את המרחק עד המסך המאבטח של שני הצדדים), מבחינת מקום הקרב הרצוי ומהירות התנועה לאותו מקום — הוא הגורם לניצחון. מכאן חשיבות ניצול צות הסיוור בשלב זה. מרגע הגילוי יבצע צות הסיוור בחלק מכוחו התקפות על יחידת השריון של האויב, יסב לו אבידות, יכריח את האויב לנוע בתנועה מאובטחת שתגרום להאטת קצב תנועתו, יפגע במורל חייליו ויגביל את כושר התמרון שלו.

- ה מ ש ד
- מבעבר, לשמש גם ככוח לוחם, שמימותיו העיקריות הן:
- משמר קדמי ומרדף לניצול הצלחה;
 - משמר ערפי לצורך השגחה;
 - לחימה נגד פטרולייקרב של האויב;
 - בקרב שריון: התקפות על אגפו וערפו של האויב;
 - ככוח עצמאי: פשיטה לעומק על דרגי מנהלה ועל חניוני טנקים של האויב.
- עקב מבנהו ושיטת הפעלתו של צות הסיוור יקרה

אבידות ולבסוף מדוחת שהדיונות ליד „סלק“ עבירות בקושי לרכב 4x4, ואילו בקטע בין „חסה“ ל„דלעת“ יעברו טנקים רק לאחר הכשרה הנדסית של 3 שעות. יתכן מאוד שלאחר מעשה ימצא בחטיבה רס"ל זקן שיאמר: „אין חדש תחת השמש. לאותן המסקנות הגענו כאשר עברנו במקום בדצמבר 48 במבצע חורב.

וכל זה כתוב בסיכום מבצע חורב. לעומת זאת, במקרה ודרוש לברר אם במשך הלילה האחרון מיקש האויב את מעבר ואדי „כרפס“, והטוח לשם הוא כמה עשרות ק"מ. האמצעי היעיל ביותר לבדיקת הדבר הינה יחידת הסיוור המשורין.

הזכרנו את השוני בידיעות הדרושות למפקד שריון בהשוואה לעמיתו מפקד החי"ר, וכתוצאה מכך השוני בתפעול יחידת הסיוור. אך קיים הבדל ניכר גם בין הידיעות הדרושות למפקדי שריון בדרגים השונים, כתוצאה מכך קיים שוני בהפעול הסיוור המשורין בדרגים השונים, בגודל אלמנט הסיוור ובכלים העומדים לרשותו.

לדוגמא: הסיוור מדוח על חמישה-ששה טנקי אויב החוסמים את ציר-ההתקדמות. לגבי מפקד פלוגת הר טנקים, שמימתו להתקדם לאורך אותו ציר, זוהי ידיעה חשובה ביותר, שתחייבו להיכנס בקרב עם אותם טנקים אויבים. אך לגבי מפקד החטיבה ידיעה זו איננה בעלת חשיבות. אותו מעניינות ידיעות אחרות. לכל היותר יאמר למפקד הגדוד: „ספר לי אחר כך כיצד גמרת אתם“.

את מפקד החטיבה יענין מקום הימצאה של עתודת הטנקים החטיבתית של חטיבת האויב, מתי תתחיל עתודה זו לזוז, והיכן תופעל. את מפקד הדיביזיה לא תענין כל כך העתודה החטיבתית של אחת מחטיבות האויב שמולו, אלא מתי וכיצד תופעל העתודה החזיתית, שהיא בעוצמה של שתיים-שלוש חטיבות.

שוב, נזכור שחלק ניכר מידיעות אלו ינסה המפקד להשיג כלל שלא באמצעות יחידת-הסיוור שלו. אולם ישנן ידיעות שיחידת-הסיוור הנה האמצעי היעיל ביותר להשגתן, כגון: שמירת מגע מתמיד עם יחידת האויב, או ידיעות על שינויים אחרונים במיקוש או בשיפור מכשולים טבעיים ומלאכותיים. את המפקד מעניינת כונת המפקד היריב: אם אנו מתקדמים והאויב מתגונן — היכן יערוך האויב את קרב ההגנה העיקרי, היכן יכניס לפעולה את עתודותיו. באיזו מידה של

ידיעות להן זקוק מפקד השריון נחלקות לשתי קטגוריות עיקריות: ידיעות על קרקע וידיעות על אויב. גם מפקד חי"ר זקוק לידיעות על קרקע ועל אויב, אולם בעיות הקרקע המעניינות את מפקד השריון שונות מבעיות הקרקע המעניינות מפקד חי"ר. מפקד השריון מתענין בעבירות, מהירות צליחת שטח חים, מכשולים טבעיים ומלאכותיים לרכב קרב משורין, שטחי פריסה ו„צוארי בקבוק“ לרכב; לעומת זאת מתענין יותר מפקד החי"ר בעבירות רגלית, במסתור ובכושר התחפרות. גם נקודות הדגש המעניינות מפקד שריון באשר לאויב שונות הן מנקודות הדגש המעניינות מפקד חי"ר.

חובה עלינו לזכור, שמלבד יחידת-הסיוור יש בידי המפקדים בדרגים השונים מקורות מודיעין וידיעות רבים ושונים אחרים. ונזכיר כמה מהם: הכוחות הלוחמים עצמם, תצלומי אוויר, (שיתנו למפקד ידיעות רבות על קרקע ועל אויב, בעיקר על חלקיו הבלתי ניידיים של מערך האויב). סיוור מטוסי קרב (שיתנו ידיעות מהירות על תנועות יחידות ניידות של האויב). ידיעות שתגענה ממקורות אחרים וידיעות שתשאבנה ממקורות המחקר. אם פרופסור פלוני הקדיש חמש שנות מחקר לחקר הגיאוגרפיה של מדבר סיני, וכתב על נושא זה ספר עבה, יוכל המפקד, בטרם קרב, לשאוב מספר זה ידיעות רבות הדרושות לו בנושא הקרקע.

מציאותם של מקורות רבים לקבלת ידיעות על קרקע ואויב יכולה להוליכנו להסקת שתי מסקנות. הראשונה — אין כלל צורך ביחידת-סיוור, מאחר שנקבל את כל הידיעות הדרושות לנו משאר ה„סוכי ניוות“, או למסקנה שניה, והיא: להפעיל את הסיוור להשגת אותן ידיעות ששאר האמצעים אינם משיגים אותן. המסקנה השניה היא הנכונה.

כמו בכל שטח אחר, כן גם באיסוף ידיעות, כונתנו להשיג תוצאות יעילות, כלומר, מירב התוצאות במיני נימוס אמצעים. וכדי לא לחטוא לעקרון היעילות, צריך לשקול פעמיים ושלוש, אם לצורך השגת ידיעה מסוימת, (כגון: האם יחידת-שריון האויב שהיתה ב„עגבניה“ נעה משם), כדאי לשלוח לשם יחידת-סיוור (ואם זו תהיה הלשה מדי — היא תושמד), או אולי כדאי יותר להעזר באמצעים אחרים?

קיימות גם ידיעות על קרקע המושגות בעזרת יחידת סיוור: היחידה הפועלת נתקלת באויבים, סובלת

מכיון שחלק ניכר מהמשימות יבוצעו תוך כדי לחימה, והלחימה האפיינית ליחידת סיור היא קרב תנועה, יכלול הסיור החטיבתי והדיביזיוני גם טנקים. (יוצא מכלל זה — צבא המתכונן להלחם רק על כבישים, שיצייד את יחידות הסיור שלו ברכב שריון גלגלי, או צבא שאין לו תקציבים לרכוש טנקים לצרכי סיור, או צבא שתפיסתו שונה מזו שאני פורט אותה כאן). פרט לטנקים תכלולנה יחידות הסיור כלי-רכב קלים יותר, אמצעי-סיוע, הנדסה, קשר וחילוץ.

האמצעים העומדים לרשות הסיור המשורין בדרגיו השונים, מתחלפים מפעם לפעם. בשנות העשרים, בין שתי מלחמות העולם, גרסו אנשי צבא ארצות-הברית כי הסיור של העוצבות המשוריות חייב להיות רכוב על סוסים.

ב־1939/40 נכנסו הגרמנים והצרפתים למלחמה, כשיחידות הסיור המשורין כללו משוריינים-גלגליים, טנקים ואופנועים. ב־1942 בנו האמריקנים מכונית קטנה, חזקה וזולה, שכונתה ג'יפ, ומלבד יתר סגולותיה (כגון זו שהיא חביבה ביותר על מ"פים), גם דחקה את רגלי האופנועים מיחידות-הסיור.

כיום, כשצבאות מתכוננים ללחימה בקטריולוגית ואטומית, חדרו ליחידות-הסיור המומחה ההנדסי, ה־מומחה הכימי וחוליה של פיזיקאים עם מוני-גיג'ר להשגת ידיעות על מידת הזיהום הרדיו-אקטיבי של שדה-הקרב, במקום למסור דו"ח מילולי, אפשרי ומקובל כבר כיום לשדר צילום טלביזיוני של שדה-הקרב.

בטיחות: מפקד השריון, בהתאם לדרג שלו, ירצה שתעמוד לרשותו יחידה אשר יעודה העיקרי היא ביצוע מסך הסיור בשבילה, ואשר תביא לו את הידיעות תוך שימת דגש על אותן נקודות החשובות לו. לפי דרג-הפיקוד שלו, גדול יחידת-הסיור שונה בדרגים השונים, וכן יהיו גם הבדלים בחימוש, בציד, ובתפעול יחידת-הסיור. פרט לזאת עלינו לזכור כי מפעם לפעם, (אחת לשנה, או אחת לכמה שנים) יש לחדש את ציודה של יחידת-הסיור, לציידה ברכב קרבי משורין חדיש יותר, בציד רדארי, במכשירי טלביזיה ובאמצעי קשר חדישים יותר, כן חשוב הוא לציידה באמצעי ניווט חדישים יותר ולשפר את התיאום בין יחידות הסיור המשורין לבין יתר „סוכנויות" המודיעין, כמו שילוב בין הסיור-הממונע לבין סיור המטוסים הקלים שישרת את מפקד השריון.

עקשנות יתגונן? או, אם האויב מתקדם ואנו בהגנה — איזה מכוחותינו מהוה מאמץ עיקרי, איזה מאמץ משני, ואלו כוחות משמשים להטעיה בלבד? להיכן יפנה המאמץ העיקרי? האם ידבק למטרותיו גם נוכח התנגדות או ישנה את כוונותיו נוכח התנגדות עקשנית? אלו הן הידיעות שאין להשיגן מתוך תצלום אוויר, כי אם תוך מגע קרבי עם האויב. מהי המסקנה המשתמעת מכך? סיור משורין, לפחות ברמה החטיבתית והדיביזיונית, חייב לבצע את תפקידו תוך כדי לחימה, וזאת: א. כדי להשאיר בחיים, ב. כדי להשיג את הידיעות שלמען השיגן נשלח.

מאחר שהידיעות הדרושות למפקדי השריון ברמות השונות אינן זהות, תהיינה גם יחידות-הסיור המשרתות את מפקדי השריון בדרגים אלו שונות זו מזו בשיטות התפעול שלהן, בגודלן ובהרכבן. מפקד פלוגת טנקים יצטרך לבצע את הסיור בכוחות פלוגתו, או אולי יקבל מספר גיפים לעזרה.

לרשות מפקד גדוד טנקים או חרמ"ש יעמוד על פי רוב כוח מיוחד בגודל של מחלקה שיעודו המוגדר — סיור. מפקד החטיבה ידרוש ממפקד הסיור שלו דרישות אחרות מאשר המג"ד וגזרת החטיבה רחבה מגזרת הגדוד. מפקד דיביזיה, דרישותיו רחבות עוד יותר, וגם גזרתו רחבה יותר, הדבר נמשל, אולי למדינה כלופסמבורג, הרוצה בשגרירים אשר ידווחו לה על הנעשה סביבה: בבלגיה, בהולנד, בצרפת ובגרמניה. בעוד מעצמה צרפת רואה כהכרחי להחזיק שגרירים

במקומות מרוחקים כואשינגטון, מוסקבה, פקין, תל-אביב ובנגקוק. כשם שהשגריר חייב לדוח לממשלתו על סכנות, ולהפנות תשומת הלב להזדמנויות בשטח היחסיים המדיניים או המסחריים, כן יפעל מפקד הסיור ביחס למפקד המפעיל אותו.

מפקד הסיור הדיביזיוני חייב להתריע ולחזות מראש על סכנות לתכנית הדיביזיה ולהסב את תשומת הלב להזדמנויות בקנה-מידה דיביזיוני. קצין המסוגל למלא פונקציה כזו לרוב איננו סגן, כי אם לפחות רביסרן או סגן-אלוף. גם בגלל היקף המשימות ורוחב הגזרה יהיה סיור חטיבתי בדרך כלל בסדר-גודל של פלוגה, וסיור דיביזיוני בסדר-גודל של גדוד.

הסיוור בצבא הבריטי

התאמת הכוח בצבא הבריטי ללוחמה גרעינית אינה מדגישה את יעוד הסיוור. בטוחים ארוכים מוטלת משימה זו על חיל-אוויר, יחידות צנחנים, סוכנים ואמ"צעי תצפית טכניים חדישים (כגון מכ"ס).

בטוחים קצרים או בינוניים מוטלים תפקידי הסיוור על יחידות הסיוור (גדודי שריון קל). בצבא הבריטי קיימות יחידות סיוור רק בדרג הבריגדה (חטיבה), והקורפוס.

גדוד-סיוור-משורין בריטי

כוח היסוד ביחידת הסיוור בצבא הבריטי היא המח"לקה הכוללת 2 שריוניות מסוג פֶרֶת, ושתי שריוניות מדגם סלדין. מפקד המחלקה הוא קצין ולרשותו מכ"שיר קשר, המאפשר לו דיבור-אלחוט לטוח של 30 ק"מ ושידור לטוח של 80 ק"מ. מחלקה זו מסוגלת לנוע על ציר אחד בלבד במהירות ובגמישות גדולים, ועיקר תפקידה — תצפית.

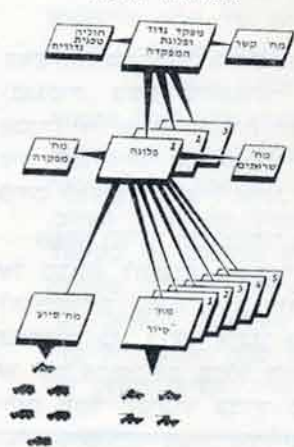
חימוש המחלקה אינו מאפשר איסוף ידיעות ע"י פעולה תוקפנית.

כל המחלקות הנ"ל, בצירוף מחלקת סיוע הכוללת ששה נגמשיים, שבכל אחד מהם ששה חיילים, מהווה פלוגה בפיקוד רב-סרן. מחלקת הסיוע יכולה להוריד 30 חייל המסוגלים להילחם רגלית.

שלוש פלוגות בצירוף אמצעי פיקוד או שליטה ושירותים מהוות את גדוד הסיוור המשורין, אשר הינו חלק אורגני של הקורפוס ומהווה גם עתודה כללית ומשימותיו הן: —

- א. חיפוש אחר אויב, גילוי והשגת ידיעות על נשקו ועצמתו;
- ב. הבטחת אגפים;
- ג. סיוע בנקודות חשובות בשטח.
- ד. אפשרות לפעולות תוקפניות במסגרת סיוורים;
- ה. הבטחת ההספקה;
- ו. תפקידי שיתוף והגנה בפנים המדינה.

מבנה גדוד שריוניות

מבין כל היחידות הקר-ביות, כולל הגדוד המשורין ריז רק מחלקה או כיתת סיוור. הסיוור הגדודי כולל שני קצינים ושמונה פט"רולים אשר בכל אחד מהם שתי שריוניות פֶרֶת. כוח זה נמצא בפיקודו הישיר של המג"ד. למרות הכינוי „מחלקת הסיוור“, ל"מעשה זוהי כיתת קישור המשרתת את מפקדת הגדוד. חימוש השריוניות פֶרֶת מונע ביצוע כל סיוור המחייב לחימה.

חנה
יחידות
הסיוור
ה-4 צבאות שלום

מחוק. ביולמין - במאון. סמיר.
ביה"ס לשריון של צבא צרפת

„פרת“

(דגם II)
שריונית סיוור
משקל: 4.5 טון
חימוש:
חוקלע 7.62 מ"מ
צוות: 3

„סלדין“

משקל: 11 טון
חימוש:
תותח 76 מ"מ
חוקלעים 7.62 מ"מ
צוות: 4

„סרסין“

נגמ"ש
משקל: 10 טון
חימוש:
חוקלע 7.62 מ"מ
צוות: 10+2

SPz-1 A
משקל: 8 טון
חימוש:
חותח 20 מ"מ
(800 כדור לדקה)
מהירות: 50 קמ"ש
צוות: 4

"ווקר-בולדוג"
(פרטים בעמוד הבא)

מאפשר טוח דיבור של 50 ק"מ. חמש כיתות סיוור בפיקוד קצין אחד, הנמצא גם כן על זחלית מהוות מחלקת-סיוור. בשל קלותה ומהירותה בתנועה בכל סוגי הצירים והשטח, ובהיותה מצוידת במכשירי קשר משוכללים המאפשרים לכל כלי רכב להעביר ידיעות לגדוד או לבריגדה, פועלת מחלקת הסיוור, להשגת ידיעות וסיוור, בשיטת החדירה השקטה. לרשות המחלקה כל האמצעים והציוד המאפשרים לה להפעיל את הכיתות בנפרד כדי לסייר ולאסוף ידיעות. אך לעומת זו יכולתה הקרבית היא אפסית. לצורך הסיוע הוקמה מחלקת סיוע. ציוד המחלקה: חמשה טנקי M-41 ("ווקר בולדוג"). המחלקה יכולה לפעול בשלמותה בסיוע לפלוגה או להתפצל לצורך סיוע למחלקת הסיוור.

מחלקת הסיוור ומחלקת הסיוע הן המאפיינות את פלוגת הסיוור המשורינת אשר הינה יחידת הסיוור האורגנית לבריגדה המשורינת או הממוכנת. משימות פלוגת-הסיוור המשורינת הן מוגבלות בגלל הרכבה, ואלה הן:

סיוור ציר או אזור, הבטחת אגפים, שמירת מגע. ביצוע משימות אלה אינו כולל פעולות הדורשות הפעלת חי"ר וירי תלול-מסלול. במיוחד אין הפלוגה יכולה לקחת על עצמה פעולת השהיה ללא תגבור. שיטת הפעולה של הפלוגה מכוונת לאיסוף ידיעות וקיום תצפיות, וכן קיום מגע על נקודות או על קוים הנקראים "קוידיווח". ידיעות אלו מועברות במלוא המהירות למפקד הפלוגה או הבריגדה אשר לרשותו רשת-קשר המאפשרת קיום מגע ישיר עם כיתות הסיוור וכתוצאה מכך ניצול מידי של הידיעות.

לעומת זאת, עושה אותה שריונה לרכב פיקוד וקישור הרבה יותר יעיל מהגי"פ. מכל האמור, אמנם גדוד הסיוור המשוריין יכול לעמוד גם לרשות דיביזיה או בריגדה, אך זאת רק למשכי זמן קצרים. כוח סיוור עומד רק לרשות דרג הקורפוס. השריון הגלגלי מאפשר פעילות שקטה ומוגנת, ויכול לנוע בקלות ובמהירות כשלרשותו אמצעי קשר יעילים.

מסקנות

ארגון גדוד הסיוור המשוריין הבריטי דומה לזה של גדוד הסיוור הצרפתי. אבל יש להדגיש את אופיו המיוחד: הפעלת ציוד משוריין בכל הדרגים, כולל דרגי הפיקוד, מספר רב יחסית של קצינים, אמצעי הקשר המשוכללים המאפשרים איסוף ידיעות והעברתם המהירה.

הפעלת כל-ירכב גלגליים בלבד וטוח הפעולה המוגבל של הגדוד, מגבילים את אפשרות הפעלתו התוקפנית לצורך סיוור.

שיטת ההפעלה של היחידה — מכוונת להפיק את כמות הידיעות ואת איכותן. הבטחת האיכות מושגת ע"י נוכחות קצין במסגרת כל כיתה. הפעלת הבר-זמנית של כיתות במספר רב מבטיחה לפיקוד השגת מירב ידיעות.

למרות כל היתרונות אשר צוינו לעיל חסר עדיין הסיוור הבריטי עצמת אש וכלי טיס. חסרונות אלה מגבילים את היקף פעולת הסיוור. ברור כי הפיקוד הבריטי לא הזניח את שכלול החימוש של שריינות פ"ת, ולאחרונה הורכבו עליה טילים נ"ט מסוג "ויגילנט". כמו-כן הם מקדישים תשומת לב לפיתוח רכב זחלי קל, וכן גורם אוריי כדי לספחם לגדוד הסיוור המשוריין.

הסיוור בצבא המערב-גרמני

הסיוור בצבא המערב-גרמני נמצא עדיין בשלב אירגון וחילוף אחר פתרונות טקטיים מבטיחים, וטרם אורגן סופית.

היחידות הקרביות — השריון, חי"ר ממוכן, יחידות הנדסה וארטילריה — מאורגנות בבריגדות, אשר הן עצמן מאורגנות בדיביזיות משורינות או ממורכבות הבנויות על מספר רב של טנקים או נושאי-גייסות משוריינים. כל בריגדה או דיביזיה כזו כוללת בקרבה את גורם הסיוור בגודל פלוגה או גדוד, הנאמנים למסורת חיל הפרשים בעבר.

פלוגת הסיוור המשורינת

יחידת-הסיוור היסודית היא כיתה-הסיוור. לרשותה שתי זחליות "הוצ'קיס" החמושות בתותח 20 מ"מ בצריח. יש בו מספר מכשירי קשר, אשר אחד מהם

גדוד הסיור

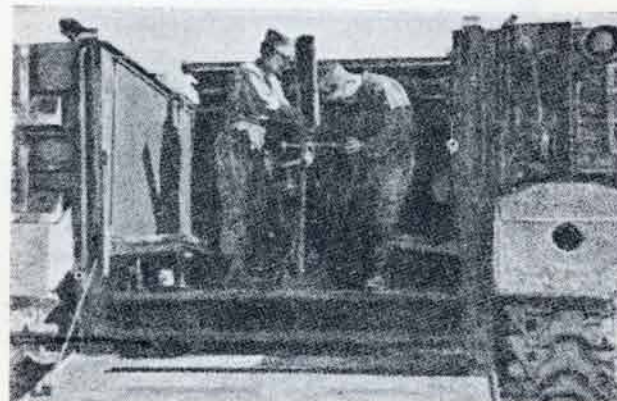
בדרג הדיביזיה קיים גדוד סיור משורין אשר מוטלות עליו משימות סיור רבות: חיפוש אחר האויב על פני חזית רחבה ועמוקה, תצפית והבטחת אזורים מסוימים, הקמת קשר והחזקתו, לחימה בכוחות המוציאים מן האויר ועוד. הגדוד מורכב משתי פלוגות, הנהוגות כלאחת לפלוגת הסיור של הבריגדה. הגדוד וביצוע משימותיו סובל מאותן מגבלות שמנינו בפלוגה.

"ווקר-בולדוג"
M-41
משקל: 26 טון
חימוש:
תותח 76 מ"מ
2 מקלעים
צוות: 4 איש

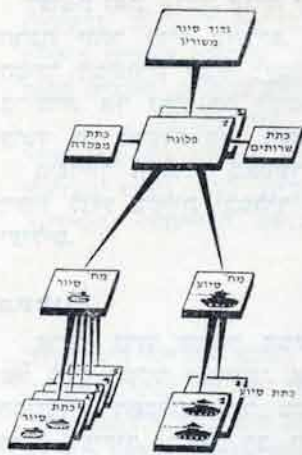

M-59
נגמ"ש אמפיבי
משקל: 19 טון
חמוש:
מקלע 12.7 מ"מ

מרגמה 4.2"
על נגמ"ש M-59

מבנה גדוד סיור משורין

תכונות יחידות הסיור של הצבא הגרמני מכוונות לתנועה מתמדת ולהכרת כל השטחים, במיוחד נוכח סכנת הלוחמה הגרעינית. ארגון ואמצעי הקשר של יחידות הסיור מבטיחים העברה מהירה של ידיעות רבות, אך ציודן אינו אמ"פ יבוי ואינו מיועד לטוח פעולה ארוך. כמו כן, חסרון החי"ר בהן מגביל את אפשרויות הפעלתן של היחידות. אין כל ספק שיחולו שכלולים ושיפורים בארגון הנוכחי של היחידות. ניתן להתרשם כי הפקוד הגרמני אינו רואה צורך חיוני בשילוב אמצעים אויריים ביחוד מטוסים קלים והלי-קופטרים שפגיעותם רבה. ומאידך גיסא — הפיתוח והשכלול של אמצעי הלחימה ביחידות הנוכחיות, יענה על כל דרישות הפיקוד מיחידות הסיור.

הסיור בצבא ארה"ב

מעניינת העובדה כי הפיתוח הרב והחשיבות הרבה שנודעת לפיתוח האמצעים הטכניים לחיפוש אחרי ידיעות, לא גרם לשינויים ניכרים בארגון יחידות הסיור בצבא ארה"ב. גורמים כמו טילים גרעיניים רק החמירו את הדרישה לאיסוף ידיעות רבות ומדויקות לניהול הקרב. יחידת הסיור היסודית בצבא ארה"ב היא מחלקת הסיור המשורית אשר נבנתה כך שתהיה ניידת ומסוגלת להילחם. גדוד הסיור המשורין שייך לדרג הדיביזיוני ונטיבת הסיור המשורין — לדרג הקורפוס.

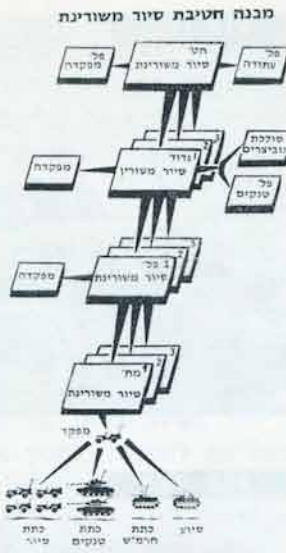
מחלקת הסיור המשורין

הארגון של מחלקת הסיור המשורין דומה מאד לארגון מחלקת הסיור בצבא הצרפתי: שתי חוליות סיור, בכל אחת 2 ג'יפים, מהוות את כיתת הסיור. שני טנקים M-41 או M-48 ועוד כיתת חרמ"ש בת 10 איש על נגמ"ש אמפיבי M-59 מהווים את כיתת הטנקים וכיתת החרמ"ש ומשמשים ככוח מסייע. ולבסוף, מרגמה 4.2" המורכבת על נגמ"ש M-59 נוסף משמשת כחולית סיוע. מפקד המחלקה הוא סגן אשר לרשותו עומד ג'יפ. אמצעי הקשר של המחלקה הם מושלמים, אך אינם מאפשרים יצירת מגע בשטחים העולים על 20 ק"מ. עובדה זו מלמדת כמה דרגים חייבת ידיעה לעבור: מגיפ הסיור, דרך מפקד המחלקה, מפקד הגדוד, ומכאן הלאה.

בארה"ב עדיין משתמשים בגיפ כרכב היסוד לצורך סיור. הגיפ הריהו רכב קל, מהיר ונייד, ופגיע במידה מועטה. אך לצורך פעולות שונות חיוני להשלים את

"פטון"
M⁴⁸

שמו של לטיתים כי
חליף ל-M⁴¹ ב-
כוח הטנקים

גדוד הטיור המשורינת

גדוד הטיור המשורינת הוא כוח-הטיור בדרג הדיביזיוני, אשר בניגוד לרגימנט, הדומה לו, כו"ר לל ארבע פלוגות (גדוד טיור משורינת בחטיבת הטיור המשורינת כולל רק שלוש פלוגות, וללא אמצעי סיוע בטנקים וארטילריה). הארגון של כל אחת מהפלוגות הוא המקובל, כלומר שלוש מחלקות-טיור משורינת. על גוד הטיור המשורינת מוטל לספק ל-דיביזיה את כל הידיעות

החיוניות לצורך פעולתה, ונוסף לכך הוא אחראי להבטחת הכוח העיקרי. בתגבורת מתאימה הוא יכול להיות צות-קרב משורינת. לרשות הדיביזיה עומדת פלוגה אוי-רית. לפלוגה ס"ה 22 מטוסים ו-28 הליקופטרים. משי-מות הפלוגה הן תצפית על אזור הקרב, צילומים, מכ"ם בלווי כוחות הקרקע והתובלה ההליקופטרים. הפלוגה האוירית מגבירה במידה רבה את אפשרויותיו של גדוד הטיור המשורינת.

מסקנות

הטיור בצבא ארה"ב עונה על הדרישות הבאות: צות-הטיור ערוכים כך שהם משתלבים למחלקות, ונוסף להם ציוד משורינת הכולל טנקים, כיתת חרמ"ש, מרגמה 4.2" המאפשרים חיפוש, איתור ואיסוף ידיעות עם תצפית לצורך הקרב. תגבור חטיבת הטיור בטנקים ובארטילריה אורגניים, הדומים לזה של גדוד הדיביזיה המשורינת, מקנים ליחידת הטיור את היכולת לבצע פעולות אחרות הדורשות ניידות רבה ועצמת אש גדולה.

מאידך אין הטיור מוגן באופן מלא בפני טילים גרעיניים ואינו מושלם מבחינה אמפיבית.

הטיור בצבא הסובייטי*

הצבא הסובייטי, המאורגן והמכוון לפעול בהתקפה, מסתמך על הפעלת מסות של טנקים. כוחות אלה אינם יכולים לפעול ללא הבטחת אגפים. לצורך מילוי משי-מותיהם קיימות אצלה יחידות טיור, אך לא כל הפור-מציות נוהגות להפריש את האלמנטים הדרושים לצורך טיור. כמו כל צבאות המזרח, משתמש הצבא הסובייטי לצורך חיפוש אחר ידיעות באמצעים טכניים מודרניים

הגיפים בטנקים ובמרגמות ניידות, שהנם חיוניים ביותר ברגע של כניסה למגע-קרב. תפקידם לסייע בקרב, לא רק במשימות טיור אלא גם בביצוע משימות הבטחה והשהיה. יש לציין את חשיבותו של הציוד הנמצא בשימוש. אכן, ציוד זה מפחית את אפשרויות ההפעלה במצבים מסוימים, במיוחד באזורים "מזוהמים" ברדיו-אקטיביות. מפקד המחלקה יכול לנטוש את הגיפים ולעבור לרכב משורינת, אך בזאת תפסיד המחלקה מגמיר-שותה ומהירות פעולתה ויכולת התמרון תוגבל.

ולבסוף, פרט לנגמ"ש M⁵⁹ המסוגל לחצות נהרות, שאר הציוד אינו אמפיבי. המחלקה מסוגלת אמנם להקים ראש גשר מבודד מעברו השני של הנהר אך בהעדר אמצעי אש מתאימים, אינה מסוגלת לעמוד בפני תגובת אויב רצינית.

שלוש מחלקות טיור משורינת בפקוד סרן מהוות פלוגת טיור משורינת הדומה בארגונה לפלוגת הטיור המשורינת הצרפתית. ביחס לגורמים המהווים את הטי-בת הטיור המשורינת רצוי לומר מספר מלים על הפלוגה האוירית. היא כוללת תשעה מטוסים קלים, ארבע מטוסי טיור, שבעה הליקופטרים לטיור, ששה הליקופטרים לתובלה ושנים-עשר מטוסי טיור מונחים מסוג "דרון". על הפלוגה האוירית מוטלת התצ-פית מן האויר, טיור, תצפית וצילום קוי החזית, חיפוש אחר עצמת האויב ותצפית אש. פרט לכך יכולה הפלוגה האוירית להבטיח העברת כוחות והספקה לחטיבה.

חטיבת הטיור המשורינת מהווה את כוח הטיור של הקורפוס, וכמעט זהה בהיקפה לחטיבה הצרפתית. כוחה מונה 2,800 חייל, 120 טנקים בינוניים, 18 תותחים מתנייעים בני 105 מ"מ. כוח זה מסוגל למלא משי-מותיו בכל שלבי הקרב ככוח חיפוי, להבטחת הרוחים והבטחת הדרגים האחוריים של הקורפוס. הוא משמש "ככלב שמירה" וכמדריך ליחידה אליה הוא צמוד.

* ראה גם מאמרו של ל. מרחב בעמ' 17.

כגון מכ"ם, טלביזיה, צילום, או כוחות קטנים המוע-
ברים לעורף האויב. פרט לטנק אמפיבי זהה הציוד
המופעל לצורך משימות לאלה הנמצא ברשות הכוחות
הלוחמים.

גדוד הסיור

בדרג של ארמיה או דיביזיה יחידת הסיור היא
בעצמת גדוד. היא מורכבת משתי פלוגות אופנועים,
פלוגה אחת של טנקים בינוניים, פלוגה אחת חרמ"ש
וסוללה נ"ט. כוח זה, על ציודו, מהווה כמעט צות-קרב
ומסוגל לחזור עמוק לשטח האויב. פלוגת הטנקים
ופלוגת החרמ"ש מסוגלות לתגבר את שתי פלוגות
האופנועים. או להפוך לגרעין של גדוד.

הפקוד הסוביטי מארגן בגדוד הסיור, כגרעין, צות
קרב או צות סיור הכולל בדרך כלל:

- גדוד סיור אחד;
- פלוגת טנקים אחת;
- פלוגה או שתיים של נגמ"שים;
- סוללת נ"ט אחת;
- סוללת מרגמות;
- סוללת ארטילריה;
- כוח לתפקידים מיוחדים;
- כוח הנדסי.

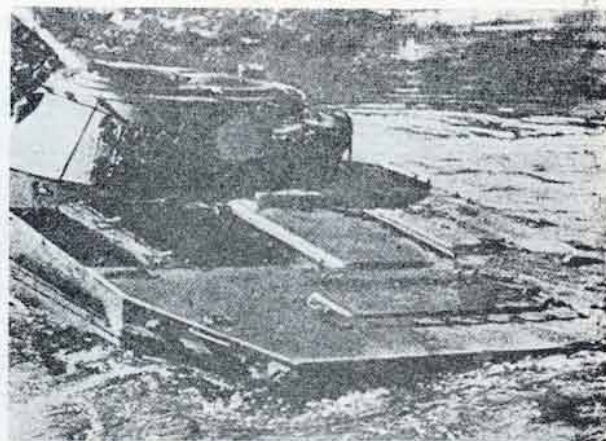
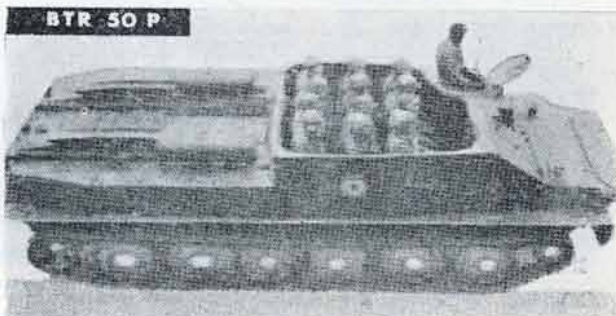
כוח מסוג זה נשלח קדימה למרחק של 80 עד 100
ק"מ, ומשימתו היא "סיור אופרטיבי". מטרתו
לאתר את האויב, לחפש אחר מטרות אטומיות ולהכין
את כניסת הדיביזיות לפעולה. פורמציות אלה פועלות
תמיד בתיאום עם אויריה. בדרך כלל הן יוצרות את
המגע עם כוחות הפרטיזנים או כוחות אחרים שבעורף
האויב. גודל אזור פעילותן אינו מוגבל. ניתנת להן
יוזמה רבה בפעולתן. השיטה דומה לשיטה הצרפתית,
אך האמצעים העומדים לרשותם הם רבים יותר ללא
השוואה. בדרג הדיביזיה מבצע גדוד הסיור סיור טקטי
ואינו מתקדם לטוחים העולים על 40-30 ק"מ.

פלוגות הסיור

פלוגות הסיור הינן יחידות אורגניות לעוצבות של
טנקים ועוצבות משוריינות. פלוגות הסיור חמושות במי-
דה מספקת. תפקידן לסייע לחטיבה, ובדומה לגדוד-

בתמונות התחתונות: PT-76 טנק אמפיבי קל

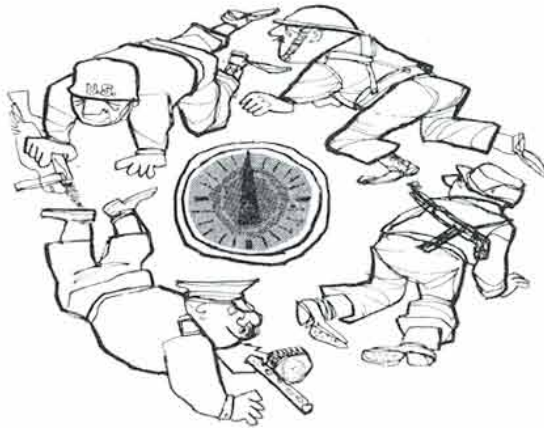
סיור אלה משימות מוגדרות ומוגבלות בהתאם לתנאי הזמן והמרחב: חיפוש אחר זיהום רדיו-אקטיבי, וסיור מעמדות המצוינות על המפה. הסיור המיוחד נועד לאפשר למפקד הפעלה יעילה יותר של נשקו.

נוסקנות

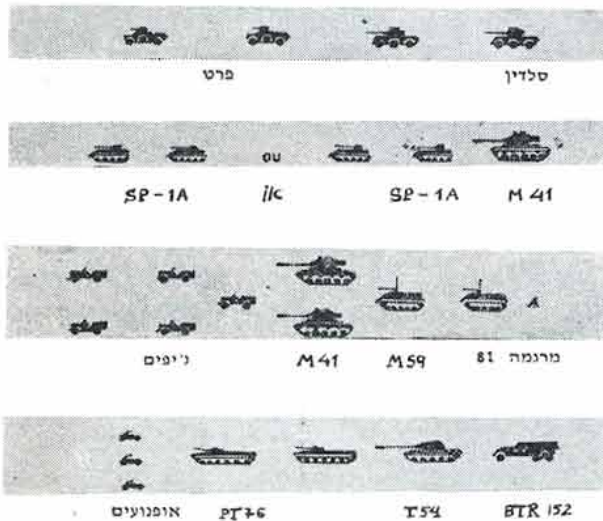
פעולת כוחות הסיור הסובייטיים תתבטא בצורה הבאה: — התקדמות עד מרחק של 80 ק"מ לפני הכוחות, לצורך חיפוי או תגבור פעולות גרילה, התקפת או השמדת מתקני הספקה, מרכזים חשובים או ערים חשודות, פעולה נגד כוחות סיור.

— פעולה בטווח של 30–40 ק"מ לפני הדיביזיה במשימה להבטיח ולהכין את כניסתה לפעולה, חיפוש אחר מטרות גרעיניות או סיוע לגדודי הסיור ולבסוף הצטרפות לכוחות אלו להגברת עצמת אשם.

התפיסה הסובייטית בכל הנוגע לסיור היא לפי קנה-המידה של הכוחות. היכולת להפעיל עשרות דיביזיות בקנה מידה ענקי מחייב את הצבא הסובייטי להשיג

השוואת כלי הסיור של הצבאות השונים:

המשך בעמוד 32

הסיור הדיביזיוני הן מבצעות את הסיור הטקטי אשר נועד לאתר את האזור המוחזק בידי האויב, לחפש את גבולות היחידות ולקבוע את מקומן. בהתאם לטקטיקה הסובייטית של חיפוש שיטתי אחר אפשרות חדירה, מכון הסיור הטקטי ביחוד לאיתור האויב, יצירת מגע תוך ניצול גורם ההפתעה וע"י כך לאפשר כניסה לפעולה של כל הכוח.

טוח הפעולה של פלוגת הסיור הוא 10 עד 20 ק"מ, בעומק 6 עד 8 ק"מ ברוחב. לעתים קרובות יטיל המפקד על פלוגת הסיור משימות הבטחת אגפים או סיור צירים משניים.

הסיור בדרג גבוה

יחידות הצבא הסובייטי מפרישות תמיד מתוכן יחידות סיור. אלו הן יחידות סיור לצורך היחידה עצמה (והן יחידות-סיור עצמאיות או יחידות-סיור אליים).

יחידות הסיור המופרשות בנויות תמיד כצוות קרב. הן מוקמות לעתים סביב יחידת הסיור האורגנית המשמשת כגרעין, אך לרוב סביב פלוגת טנקים או פלוגה ממוכנת. במקרה וכוח הסיור מוקם סביב פלוגת טנקים הוא יכלול נוסף לכך מחלקה או שתיים של חי"ר, ארטילריה, הנדסה, וכוח למשימות מיוחדות. כוח פועל בטווח של 10 עד 20 ק"מ בחזית הדיביזיה או העוצבה שלו, וברוחב חזית של 6 עד 8 ק"מ. משימותיו המוגדרות העיקריות הן חדירה בין כוחות האויב, יצירת מגע כדי לאפשר כניסה לפעולה של שאר הכוח ותפיסת שבויים לצורך השגת ידיעות. הסיור העצמאי פועל כסיוע לדרג הפיקוד היותר גבוה.

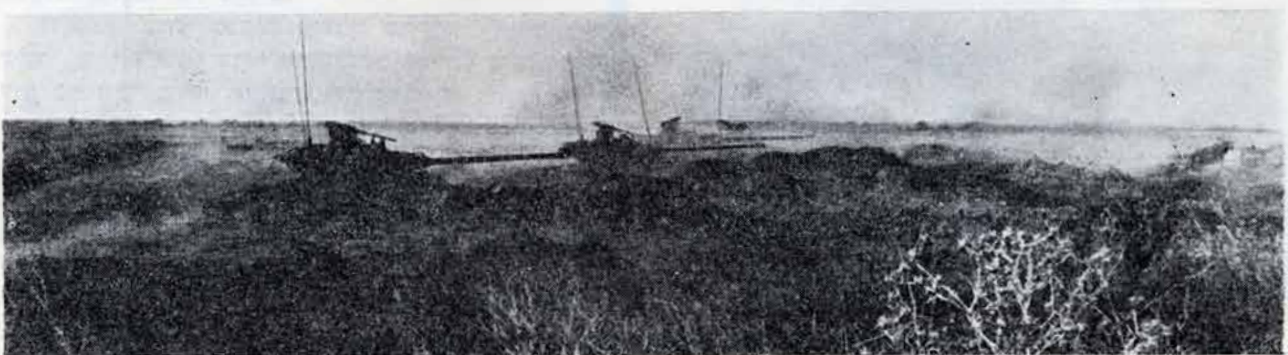
בדרך כלל יכלול כוח טנקים כיתה או שתיים ממורכבות ומספר מקשנים. הוא יחדור כ-5 עד 10 ק"מ לעומק שטח האויב. יש להניח כי אחת ממשימותיו היא חיפוש אחר מטרות אוטומיות.

כוח סיור קרבי נועד לסייע ישירות ליחידות, לעקוב אחר הקרב המידי ולהבטיח את האגפים. הוא מורכב מגורמים המצויים ביחידות ומפעיל משמרות קדמיים קטנים אשר משימתן העיקרית היא חדירה לצורך השגת ידיעות, או: חיפוש אחר נקודות בולטות בשטח אשר שרנה להתגבר על האויב.

לדוגמא, גדוד טנקים מוגבר מתקדם לאורך ציר עיקרי, מלוים אותו שנים או שלושה פטרולי סיור הכוללים כל אחד כיתה טנקים, אחת או שתי כיתות ממורכבות. פטרולים אלה יפעלו בחזית של 4 עד 5 ק"מ, וילוו את הגדוד ממרחק של כמה מאות מטרים בקרב לא-גרעיני, או ממרחק של 3 עד 4 ק"מ בקרב גרעיני. הצורך בהשגת ידיעות מדויקות מביא לעתים קרובות את המפקדים הסובייטים לארגון כוחות סיור מיוחדים. בהיותם קשורים עם יחידות קרביות מקבלים כוחות

שלהי קיץ
בשריון

הפעלת יחידות שריון בנושימות סיור

(לפי התפיסה הסובייטית)

סאט רסין ל. מרחב

הגדלת קצב המהירות, כושר התמרון בשדה-הקרב, הרחבת גזרת הפעולה ועומק חדירתן של עוצבות ויחידות-שריון — דורשת השגת ידיעות מוקדמות על מציאות האויב, מערך הגנתו, כלי-נשקו וכונותיו. שני הצדדים המתנגשים הם בעלי יכולת הופעה פתאומית במקום ובזמן הדרוש. דרישות אלה מחייבות השגת נתוני מודיעין בעוד-מועד, גילוי כונות האויב והכנת כוחותינו בהתאם. אחד הגורמים העיקריים באיסוף ידיעות בשדה הקרב הוא משלוח פטרולים מיחידות ועוצבות שריון בהתאם לנסיבות. במאמר זה נדון בפעולות פטרולים הנשלחים על-ידי יחידות שריון בקרב התקפה.

תפקידי פטרולים אלה שונים הם ומגוונים. בעת חדירת עוצבות ויחידות-שריון לעומק מערך ההגנה של האויב, תוך ציפיה לקרב התקלות, מוטלת על הפטרול המשימה, לגלות בראש וראשונה את עתודות האויב המתקרבות אל שדה-הקרב, ובעיקר — את עתודותיו המשוריינות והארטילריות. מלבד זאת, הפטרול חייב להשיג נתוני עבירות פני השטח, מציאות מכשולי לים ומעברים בתוכם וכן להבטיח את הכוחות העיקריים מפני התקפות-פתע, הן מהאגפים והן מהחזית. הרכב הפטרול משתנה בהתאם לגודל הכוח המופע על לפי האסכולה הסובייטית, שולח גדודי שריון פטרול בגודל של מחלקת טנקים (בינוניים — שהרי אין טנקים קלים בגדוד הרוסי), ומטעם חטיבת שריון — פלוגת טנקים. מאחר שצוותי הטנקים אינם מסוגלים לענות על כל משימות הסיור בעצמם, מתוגברת יחידת הטנקים ביחידות-רגלים (רכובים על גבי מש"ם, גיפים או משאיות), הנדסה, וסיירים-כימאים (לקביעת רדיו-אקטיביות ואיתור גזים מרעילים). התגבור הממוצע של פלוגת טנקים* המשמשת כפטרול יהיה: מחלקת חי"ר, 2—1 כיתות חבלנים וחוליה בת 6—4 סיירים-כימאים. מחלקת טנקים תוגבר במחלקת חי"ר, כיתת-חבלנים וחולית סיירים-כימאים.

עומק הפעלת הפטרולים, התרחקות הפטרולים מהכוח העיקרי מותנית במשימת הפטרול, הר"כבו, פני השטח ובאפשרות קיום המגע (תקשורת) עם הדרג הפיקוד. לפי נתונים סובייטים, מחלקת טנקים (והתגבור, כמפורט לעיל) הפועלת כפטרול, מתרחקת

* פלוגת-טנקים מונה 3 מחלקות — כל אחת בת 5 טנקים. בפלוגה סך-הכל 16 טנקים.

מגודד השריון עד 20 ק"מ, ופלוגת טנקים (3 מחלקות), הפועלת כפטרול, מתרחקת עד 30 ק"מ. את עומק הפעלת הפטרולים קובע הדרג המשלח, בהתאם לצרכיו. במסגרת גדודית או חטיבתית, עשויים להשלח פטרול אחד או שנים, בהתאם לנסיבות, ואז האחד יכול לפעול בעומק מסוים בעוד שהשני יבצע חדירה קצרה יותר, או יפנה לאחד האגפים. תפקידם של פטרולים אלה יכול להיות:

הפטרול הראשון: בנצלו את הפערים במערך האויב, לחדור לעומק רב, לגלות המעברים ומכשולים (טבעיים ומלאכותיים) והתקרבות עתודות-אויב, ואילו תפקידיו של הפטרול השני: קביעת הרכב ועצמת האויב, וכן גילוי מבנה מערך הגנתו בכיוון התקדמות הכוחות העיקריים. במקרה זה יגוע הפטרול לעומק קטן יותר, בממוצע עד 10 ק"מ. כמו כן אפשרית פעולת הפטרול לאגף הכוחות המתקדמים, במרחק של 5—1 ק"מ בכיוון האגף. משימתו כאן: קביעת מציאות אויב וכונותיו.

כפי שנאמר, משימות הפטרול רב-גוונות הן, אך הסובייטים משתדלים לצמצם את מספר משימותיו מאחר שגיבוב משימות גורם לשטחיות ביחס לנתוני הפטרול ולפיזור מאמציו. משימות הפטרול חייבות להיות ברורות וקונקרטיות.

תכנון

משימת הפטרול נקבעת ומוטלת ע"י מפקד עוצבת או יחידה, או ראש מטהו, עוד בשלב ארגון המבצע ובמקרים מסוימים — תוך כדי ביצוע. הדוקטרינה הרוסית מעדיפה תכנון מוקדם, בעוד מועד, דבר המאפשר למפקד הפטרול ללמוד את משימתו בדיוק יתר, להכין את פקודיו ואת כלי-רכבו, ללמוד על-סמך הנתונים הקיימים, את האויב ואת פני-השטח, ולפתור בעיות אחרות הכרוכות בביצוע משימת הפטרול. אולם, לעתים קרובות, תידרש שליחת פטרול תוך-כדי התפתחות המבצע. דרישה זו מחייבת ראיית הנולד והכנה מראש של מפקדי פלוגות ומחלקות השריון לתפקידי פטרול.

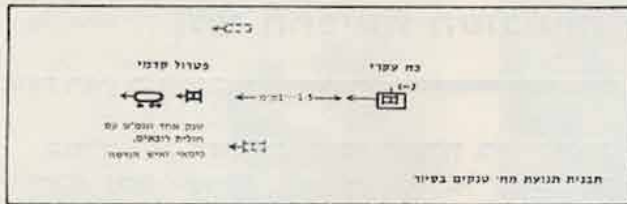
מפקד העוצבה או היחידה הוא הקובע גם את גזרת הפעולה. גזרה זו יכולה לשוות לגזרת הפעולה של הכוח המשלח.

עבודת מפקד הפטרול

בקבלו את המשימה, מעריך מפקד הפטרול את השעה והמקום בה יתכן מגע עם האויב ואת עצמתו, בהתחשב בתנועתו-הוא ובפעולות אפשריות של האויב, ובהתאם לנתונים הוא מארגן את כוחו. מפקד הפטרול קובע את הנתונים שיש להודיע עליהם לאחור, וכן את סדר העדיפות במסירתם, בהתאם למשימתו ואמצי העדיפות שברשותו; את פני השטח הוא לומד על-סמך המפה וכן קובע הוא את מסלול התקדמותו, נקודות עיקוף מתחמי הגנה של האויב, מכשולים

אופן השגת ידיעות

את הסיוור מנהל מפקד הפטרול אי שית. נתונים על האויב משיג הפטרול תוך ניהול תצפית, הקמת

מארבים, או ע"י כניסה לקרב יזום. מפקד הפטרול קובע את הפעלת הפטרול כך, שיקבל מירב נתוני מודיעין נאמנים בזמן הקצר ביותר. עד בואו לקו המגע האפשרי עם האויב, מתקדם הפטרול במהירות מכסימלית, תוך בדיקה קפדנית של דרכים וצירי התקדמות בגזרת הפעולה, כדי לגלות מציאות אפשרית של אויב, וכדי להמנע מכניסה למארב אויב. זאת הוא עושה ע"י גששים הנשלחים לפנים.

באיזור התקלות משוער נע הפטרול מתואי שולט אחד למשנהו, תוך הקפדה על תנועה מוסתרת מעיני האויב. יחד עם זאת, יש להקפיד על התקדמות במהירות מכסימלית, כדי לשמור על המהירות נמנע הפטרול מלהיכנס לקרב עם פטרול אויב ועם כוחות הפוי שלו. מפקד הפטרול מאפשר לכוחות אויב אלה להמשיך בתנועתם ללא הפרעה, עם שהוא מדוח עליהם לדרג המשלה. אם מתהווה מצב בו אין הפטרול יכול להשיג נתונים ללא כניסה לקרב מגע עם האויב, מקים מפקד הפטרול מארב, ותוך כדי קרב קצר ממלא את משימתו.

כאשר מופעלת כפטרול פלוגת טנקים, המארב יוקם ע"י חלק מהכוח, בעוד עיקרו ימשיך בתנועתו; לפני המארב מוצבת המשימה: להשמיד את הכוח בו הוא נתקל ולא לתת לו לסגת ולדוח על מציאות הפטרול. עובדת מציאותו של פטרול אויב בשטח

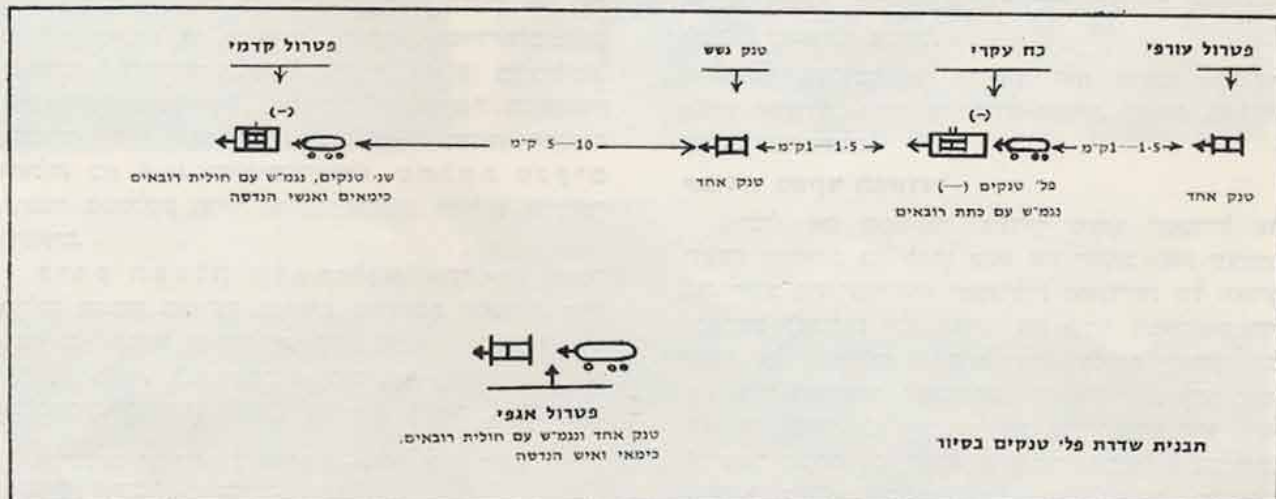
שונים בהם הוא יכול להתקל, שטחים נגועים ברדיון אקטיביות וכו'. על-סמך לימוד פני השטח ופעולות אפשריות של האויב נקבעת תבנית שדרת הפטרול ואופן פעולתו בכל מקום בציר התקדמותו, בהתאם לפרטי-הנוף הקיימים והמצב הטקטי.

תבנית השדרה

אחת האפשרויות של תבניות-קרב בתנועה לקראת מגע של פטרול המורכב מפלוגת טנקים מוגברת, כדלעיל, מובאת בירחון הצבאי הסובייטי "המבשר הצבאי" (מס' 11, 1961). במקרה זה תוגברה הפלוגה במחלקת-רובאים, כיתת-הנדסה, וכיתת כימאים-סיירים. מלפנים, בכיוון מסלול התקדמות הפטרול, פועל במרחק של 5-10 ק"מ מגוף כוחו העיקרי של הפטרול, פטרול קדמי שהרכבו: מחלקת-טנקים (פחות טנק אחד), כיתת-רובאים על נגמ"ש יחד עם כימאים ואנשי-הנדסה. במקביל לציר התקדמות הפטרול הקדמי מופעל פטרול אגפי שהרכבו הוא: טנק אחד, נגמ"ש הנושא כיתת-רובאים, איש-הנדסה וסייר-כימאי. פטרול זה נע במרחק 1-1.5 ק"מ בכיוון האגף. לפני גוף הכוח העיקרי של הפטרול נע במרחק של 1-1.5 ק"מ טנק גשש. אותו הדין גם לגבי זנבו של גוף הכוח העיקרי; מפקד הפטרול מארגן אבטחה צמודה. מפקד הפטרול נמצא בראש הכוח העיקרי, לאחר טנק הגישוש.

מובן מאליה, שמבנה כזה של שדרה אינו מתקיים בקביעות. בקטעי שטח מסוימים יכול חלק זה או אחר של הפטרול להתבטל, בהתאם לנסיבות השונות, הקובעות את החלטותיו של מפקד הפטרול.

מחלקת טנקים הפועלת כפטרול, נערכת כדלקמן: במרחק 1-1.5 ק"מ מגרעין הפטרול ישלח טנק גשש עם חולית חי"ר, איש הנדסה, וכימאי-סייר על נגמ"ש. בהתאם לנסיבות שולח מפקד הפטרול גששים גם לאגפו של ציר ההתקדמות (טנק או נגמ"ש עם חי"ר) במרחק 1-1.5 ק"מ מציר תנועתו.

מלמדת כי בעורף פועל כוח עיקרי כלשהו. מרגע התקלות בפטרול אויב, חייבת להיות מופנית כל תשומת לב מפקד הפטרול לגלוי הכוח העיקרי של האויב.

קיום חזית בלתי רצופה, ובמיוחד בשלב הרדיפה אחרי יחידות אויב שהובסו, יוצר תנאים נוחים לביצוע תמרון רחב של הפטרול במגמה להגיע למגע עם הכוח העיקרי של האויב. כדי להחיש את ההתקדמות, אין הפטרול צריך לנוע לאורך הציר בו משתמשות יחידות זעירות של האויב הנסוג. נוח יותר במקרה כזה להתקדם בצירים מקבילים, תוך שילוח פטרולים אגפיים חזקים יחסית, בהתאם לנסיבות. מפקד הפטרול חייב לקבל נתונים מלאים ונאמנים על הכוחות העיקריים של האויב.

נוסף למארב שהוא מקים מארגן מפקד הפטרול גם תצפית, ואפילו נכנס לקרב יזום עם האויב. מכת-הפתע חייבת להיות קצרה, נמרצת ובמפתיע, ויש להנחיתה באגף האויב. עם הנחתת המכה, תפיסת שבוים, השגת מסמכים וקביעת עצמת האויב — מסתלק הפטרול במהירות וממשיך במשימותיו, לאחר דיווח לדרג הפוקד על המתרחש.

הקמת מארב

המארב מוקם בכיוונים משוערים של התקדמות האויב, לשם התנפלות-פתע על כוחותיו. המטרה היא לתפוס שבוים, מסמכים, דוגמאות כלי נשק שלו וכו'. המארבים, לפי הגירסה הסובייטית, מתוכננים מראש. כ"כ עשוי המארב להיות מתוכנן במרדף אחרי האויב הנסוג, כשהפטרול פועל במרחק רב מן הכוחות העיקריים, ויש לו אפשרות-מה להתעכב לשם ביצוע פעולות כאלה.

פעולות כאלה יכול הפטרול לבצע גם תוך מסע התקדמות, כאשר צפוי קרב-התקלות. בהתקפה, כשהפטרול אינו מתרחק מן הכוח העיקרי מרחק רב, קשה ולא רצוי לארגן מארבים, מאחר שהפטרול אינו יכול להתעכב במקום אחד, ומתפקידו להתקדם לעומק מערך הגנת האויב, ולגרור" אחריו את היחידות התוקפות. בהתקפה, תפקידו העיקרי של הפטרול הוא גלוי פערים ורנחים במערך הגנת האויב, ועל-ידי כך להבטיח לכוחות העיקריים הצלחת פעולותיהם.

קשר ודיווח

לשם דיווח מתמיד בין הדרג המשלח לפטרול נקבע ערוץ-דיווח מיוחד; את הידיעות המושגות על-ידי הפטרול יש להעביר מיד לדרג המשלח. הדיווח חייב להיות קצר, נאמן והחשוב מכל: הוא חייב להגיע בזמן. הדוגמא הבאה תבהיר את הנדרש בדיווח:

"40 טנקים ונגמש"ים נראים מתקרבים לכפר א'; ממשיך בניהול תצפית".

דיווח זה לוקה בחסרונות רבים; הוא אינו מאפשר למפקד המשלח לקבוע מהו מספר הטנקים ומהו מספר

הנגמש"ים הנעים. לא ידוע, מתי הגיע כוח האויב לכפר "א", מה כוונותיו, ומהו כיוון תנועתו. מלבד זאת לא דיווח מפקד הפטרול על מקום המצאו הוא. עתה יבזבו הדרג המשלח זמן יקר על בירור הנקודות הסתומות, מה שיאפשר הסתלקות האויב מהמקום וניתוק המגע אתו.

הדיווח כפי שצריך היה להיות הוא כדלהלן: "שעה 1045. מגיע לקצה הדרומי של גבעה "ב". רואה שדרת אויב. 25 טנקים ו-15 נגמש"ים. ראש השדרה בכניסה לכפר "א". האויב נע בכיוון גבעה "ג". ממשיך בתצפית".

סיכום

ניהול סיור על-ידי פטרול הוא חלק בלתי נפרד של תכנית המבצע. לתפקיד ניהול פטרול יש למנות מפקדים בעלי יזמה ותושיה בולטים. ביצוע סיור מותנה בתכנון מפורט מוקדם ומציאת יחידה מאומנת היטב לקראת המשימה, בהתאם לנסיבות.

על הפטרול להמנע ככל האפשר מלהכנס לקרב-מגע, אך עם זאת, בעת הכרח, להנחית מכות-פתע ללא-היסוס, באם המשימה מחייבת זאת.

השגת ידיעות נאמנות, בעוד מועד ומסירתן הסדירה לדרג הגבוה קובעת הצלחת פעולות הכוחות העיקריים, מאפשרים מניעת ביצוע כוונות האויב, מאפשרת קיום היזמה בידנו והטלת רצוננו על האויב.

סוף הסאמר. אופנים או זחלים

מתנועה על פני הקרקע לשיט במים ללא עצירה מביא אים בהכרח לשימוש באמצעים זהים, כך שניתן לצפות לתוצאות שוות-בערך באשר לתנועה וכושר תמרון בשני כלי-הרכב הנדונים.

במסגרת הדיווח על בעיות "אופן או זחל" הגענו למסקנה שמתלי אופנים בעלי צמיגים רחבים ובעלי לחץ-אוויר נמוך ראויים המה לתשומת לב. השואות נוספות של ההתנגדות לגלגול וצריכת הכוח של שני סוגי המתלה מאפשרות הסקת מסקנות מרחיקות לכת המצדדות בזכות המתלה בעל 8 האופנים. מקרי גבול של תנועה בתנאי קרקע קשים מורים על צריכת הכוח, (הגבחה במידה ניכרת) של מתלה זחלי, בעיקר כאשר הזחל שוקע. רכב בעל אופנים צורך, בתנאי עבודה שונים, פחות כוח מאשר רכב זחלי. מהירותו בשדה שוה כמעט; לעומת זאת נהנה הרכב האופני מעודף מהירות ניכר בתנועה על כביש (בגלל כושר תאוצה וכושר עליה רב יותר). משום כך ניתן לצייד את הרכב האופני במנוע פחות חזק הנותן יחס משקל/הספק נמוך יותר, וגורם להפחתת משקלו הכולל של הרכב האופני.

מכל האמור לעיל מסתבר שרכב בעל 8 אופנים יכול למלא ברוב המקרים אחרי הדרישות הצבאיות לגבי רכב-משורין ורכב סיוע — וזאת בגלל יתרונות הרכב האופני לעומת הזחלי, כאשר ניתן להשיג לחץ-שטח שווה בערך.

הפעלת יחידות-שריון במשימות סיור*

[התפיסה הסובייטית]

מאחורי יצחק ב. א.

נראה כי התפיסה הסובייטית הכוללת של "הסיור בשריון" זהה ביסודה עם התפיסה המערבית, ומוצאת את בטויה בעיקרים הבאים:

א. יעודו הקלאסי של הסיור — השגת ידיעות על אויב וקרצע. מודגש הצורך בהשגת ידיעות בשלב מוקדם ככל האפשר, לפי תכנון מוקדם ומזדמן, כתוצאה מדרישות הקרב החדש: קצב מוגבר, תמרון רחב וגמיש, רוחב גזרה, עומק חדיד רה והנכונות לעמוד בהתנגשויות פתע.

ב. בתפקידי איסוף הידיעות הם מבחינים, אם כי אינם מדגישים זאת במפורש, בין "מסך סיור" לבין "מסך מאבטח".

"מסך הסיור" נועד לגלות פרצות לחדירה אפ" שרית בין מערכי האויב וכן את עתודות השריון והארטילריה של האויב וציון תנועותיה. עליו לגלות, איפוא, את האויב הרחוק כיעד צפוי, או מוגדר, ללחימה. עומק חדירת "המסך" עשוי להגיע — בחטיבה — לכדי 30 ק"מ, ועד 20 ק"מ בגדוד.

"המסך המאבטח" נועד לאבטח את הגייסות העיקריים מפני התקפות פתע בהתנגשויות בלתי צפויות.

"הזנת המסכים" נעשית ככל הנראה הן ע"י יחידות הסיור התקניות והן ע"י איגוד פטרולים משוריינים בהתאם למשימה בסדר גודל של: צות קרב-סיור-מחלקתי בגדוד, וצות-קרב-סיור של פלוגה בחטיבה. צותי קרב-סיור אלו נשענים על גרעין טנקים (מחלקה או פלוגה) אליו מצרפים את היסודות הרגילים: חרמ"ש, הנדסה וכימאים (ללוחמה אפשרית אטומית ובקטריולוגית). התפ"ס הסובייטית חסרה את היסודות השכיחים בס"יור-משורין בצבאות המערב: הגיפים והמרגמות. הבה ניגש עתה לניתוח מבנה הפטרולים: כאן אנו מבחינים בשתי נקודות עיקריות:

א. העדר גיפים עלול לנבוע מתוך הכרה בעובד זה שמגע אלים וקרבי של סיור עשוי להשיג

* בהערותי אתיחס אל המאמר של רס"ן מרחב כעדות בלעדית על הסיור בצבא הסובייטי. — י.ב.א.

ידיעות תכליתיות יותר. נוסף על כך כושר הניידות של הטנקים הסובייטיים גבוה בדרך כלל, ובבוץ האירופאי בפרט עולה כושר ניידותו על זה של הגיפים המוגבלים בתנועה. כאן אף המקום להדגיש גם את יכולתם של הסובייטים לכסות שטחים נרחבים בטנקים, הן מבחינת מצאי הטנקים הגדול, שמביא בעקבותיו איגוד הפרטולים מיחידות לוחמות; והן מבחינת ההנחה כי מרחב הלחימה, ויהיה גודלו ככל שיהיה, עשוי להיות דחוס בכוחות לוחמים ועל-כן אין מקום לגיפים.

ב. העדר מרגמות — אינו מובן, יתכן כי הסובייטים נשענים, בכל הקשור ב"סיור המאבטח" לטור חים הקצרים, על סיוע ארטילרי רב עוצמה.

פיצול הפטרולים

בניגוד לתפיסה המערבית מפצלים הסובייטים את פטרול-הסיור שלהם, פיצול פנימי בצות הסיור, עד כדי טנק ונגמ"ש בתפקידי גישוש לחזית או לאגף. לעומתם מפצלים בדרך כלל:

- א. האמריקאים — כדי 2 טנקים או 4 גיפים, או אלה ואלה גם יחד;
- ב. הצרפתים — כדי 2 טנקים, 2 גיפים ונגמ"ש, או חמשתם גם יחד;
- ג. הגרמנים — כדי 2 טנקים, או 2 נגמ"שים, או ארבעתם גם יחד.

יתכן שתפיסתם לגבי פעולה עם טנק אחד נובעת מהמבנה של 3 טנקים במחלקה, ומחוסר גיפ מכון. במקרה זה משגרים טנק גישוש אחד לחזית או לאגף ביחד עם נגמ"ש. כ"כ יש לשים לב שבעל המאמר מציין כי מחלקה בת 5 טנקים משגרת למשימות הגישים שוש שלה טנק אחד לחזית וטנק אחד אחר לאגף, כך שנשארים עוד 3 טנקים (מחלקה!) בגוף הפטרול העיקרי.

כמה יתרונות לשיטה זו:

(א) עוצמת אש חזקה (של טנק ונגמ"ש) בכוח המג"ש שבצות הסיור המחלקתי, לעומת כוח האש שבצות הסיור המערבי. הדבר מקנה עליו נות במגע-קרב פתאומי, בין יחידות-סיור מערביות וסובייטיות.

(ב) יכולתו של צות הסיור להכות באויב בזירת-קרב רוויה כוחות שריון, שעשה שלגופים העיקריים אין בה מקום לתמרון.

לעומת זאת מזדקרות מגבלותיה של שיטה זו:

(א) בתנועה מהירה של צות-סיור יתגלה הכוח המג"ש שכן הטנק יגלה את מציאותו. בעוד שבצות הסיור המערבי הגיפים שקטים יותר ועשויים לגלות את הכוח המג"ש הסובייטי מהר יותר.

(ב) פעולה איטית יחסית של סיור בשטח נרחב שהכוחות הנמצאים בו מועטים.

נות בין צירי ההשהיה והצבת מארב על צירי ההשהיה של האויב.

סיור־אליים — מושג ע"י תנועה מבצעית מהירה, תוך סריקת השטח ודרכיו, בין אם האויב צפוי בו ובין אם לאו. אף אם לא יתגלו כוחות אויב בציריים, עשוי האויב להגיב על תנועת פטרול־סיור משורין במאמץ להשמידו או לעצרו. ככל שהסיור יכול לבצע משימתו על־ידי תנועה ואש, אף ללא קרב, עליו לבצע זאת.

המאמר הנדון דן, איפוא, בסיור המשורין כשהוא ניזון ע"י פטרולים מאוגדים למשימה מתוך היחידות הלוחמות, ואינו מזכיר את יחידות הסיור האורגניות בגודל ובחטיבה, אשר להפעלת הסיור־המשורין בקרב־השריון, הרי היסודות כאן זהים ליסודות המקובלים במערב מלבד אלה:

א. מודגשת הפעלת הסיור ככל האפשר לפני הכוחות, במרחק של 20—30 ק"מ, תוך שאיפה להגיע אל עורף מערכי ההגנה ולעתודות השריון באמצעות פטרולים קדמיים.

ב. פעולות הגיוש מבוצעות ע"י טנקים, ואפילו בודדים, בניגוד למקובל בצבאות המערב, (פרט לגרמניה המערבית), אין כל זכר להפעלת גיפיים. ג. מודגשת חלוקת דרגי פטרולים למשימות הצפויות הבאות:

הדרג הראשון נועד לגלוי פרצות במערך האויב ולהיצמדות אל עתודות־השריון — לצורך החדרת כוחות. הדרג השני נועד לקביעת מערך הכוחות המפורט לצורך לחימה חזיתית. הדרג השלישי נועד לאבטחת הגייסות ופועל בצמוד להם.

לבסוף יש לציין, שאין המאמר נותן בטון ליעדים משניים, כגון: ביצוע משימות־קרב מיוחדות, (פשיטות, חסימות וכו') או ניווט כוחות.

ניתוח התנועה המבצעית

התנועה המבצעית נועדה להביא את הכוח המסייר אל יעד משימתו או תוך כדי ביצוע משימתו בסיור־ציר או בחזרתו. נראה שפטרול־סיור־משורין פלוגתי מפעיל תוך כדי תנועתו המבצעית, "מסך מסייר" ומסך מאבטח" כאחד, למענו הוא, כך שצות סיור מחלקתי משוגר עד למרחק של 10 ק"מ לפני הגוף העיקרי של הפלוגה, בתכלית אפשרית כפולה:

(1) לחדור בעד הפרצות שבמערך האויב אל עתודות השריון, דבר זה אמור לגבי החטיבה המשגרת את הפטרול הפלוגתי.

(2) ליצור מגע עם יחידת הסיור של האויב ולרתק אותה במגמת חיפוי על תמרון עיקר הפלוגה אל גייסות האויב אשר מעבר ליחידת הסיור שלו.

צות סיור זה הנו למעשה "מסך סיור" של הפטרול הפלוגתי. הדבר מזכיר את השיטה הגרמנית בהפעלת גדוד־הסיור — הפעלתו ב־2 גלים, הגל השני נועד לנצל מידית את הידיעות שהושגו ע"י הגל הראשון. ה"מסך המאבטח" של גוף הפטרול העיקרי מתבטא בשלושה כוחות־מסבה:

(1) צות סיור כיתתי — טנק ונגמ"ש — המופעלים באגף;

(2) טנק הנע לפני הגוף העיקרי כגשש, במרחק 1—1.5 ק"מ, ונמצא בטוח חיפוי של מחלקת החוד;

(3) טנק אחד הנע כמאסף בטוח החיפוי מאחור. בהתאם למידת הסיכוי להתקל באויב, נוקט הפטרול בתנועה מהירה עד מגע אפשרי, או בתנועה בהסתר, ומשטח שולט אחד למשנהו, ועדיין במהירות — גם כשהמגע צפוי; בשיטה זו נוקטות כל יחידות הסיור בעולם.

ניתוח איסוף הידיעות

פטרול־הסיור המשורין הסוביטי גם הוא אוסף ידיעות ב־3 השיטות המקובלות במערב:

א. סיור־קרב; ב. סיור־אליים; ג. סיור־שקט. סיור־קרב מתבצע כאשר סיור־אליים וסיור שקט לא השיגו את הידיעות המבוקשות או עכבו את השגתן. בנוקטם בשיטה זו מעדיפים הסוביטים את צורת קרב־המארב על פני תקיפה חזיתית מול אויב מתקדם; ואפילו לגבי אויב נסוג מבכרים הם הסתנ-

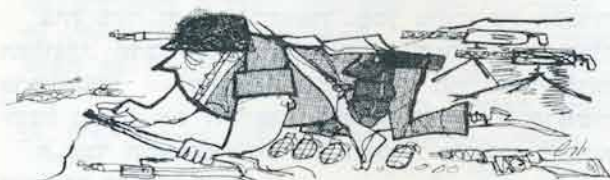
יחידות סיור - הרכב וציוות

מאת רס"ן אביגדור וגנר

1. פיקוד - כלומר, גוף אשר יוכל לשלוט על יחידה ולנהלה, ואשר יוכל לספק את צרכיה, מבחינת תחמושת, מזון, דלק, מים ותיקוני חימוש. כמו כן עליו להיות מסוגל לקיים קשר אלחוטי עם המפקדה השולחת, אשר יכולה להימצא בטוח ארוך למדי מאחוריו.

2. כוח-אש - שיוכל לחלץ את כוח הסיור אם יסתבך בקרב, ושיוכל לסייע בעזרת אש להשגת ידיעות, או שישימש בסיס-אש כאשר יוטלו על הכוח תפקידי אבטחה - טנקים.

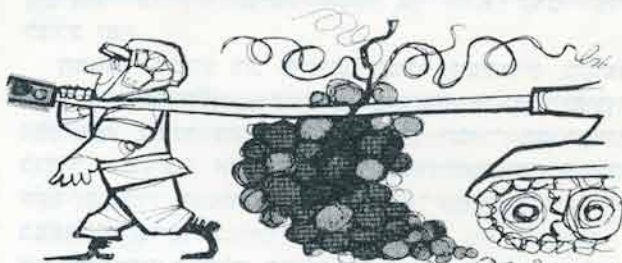
3. כוח קל ונייד - שישימש כמשושים לגוף העיקרי (הכוח השולח או הכוח המסייר) והגו הכוח העיקרי המשימש להבאת ידיעות. הוא חייב להיות רכוב, על מנת שיוכל לענות על בעיית המהירות - ג'יפים.

4. כוח רגלי - שיוכל להחליף את הכוח הנייד בשטחים בלתי עבירים; יפעל כאשר יהיה צורך להסתער עם "כידונים", או לבצע פעולות רגלי. עליו להיות ממונע על מנת שיוכל ללוות את היחידה - חרמ"ש.

5. נשק תלול מסלול - שיוכל בשעת צורך - לעבות את כוח האש או לחלץ את היחידות בשעת מצוקה - מרגמות בינוניות מתנייעות.

הסיור אינו דבר חדש; לראשונה אנו פוגשים בו בתנ"ך. לדוגמא: שליחת המרגלים להבאת ידיעות על ארץ כנען ושובם עם ידיעות עליה, על אנשיה והבאת דוגמא מפרי הארץ. הרי לפנינו כאן סיור היוצא וחוזר ומביא דוגמאות (סיור טכני). שליחת הסיירים להבאת ידיעות על יריחו הנה בגדר סיור יעד-טקטי. מעבר ארון-הקודש בירדן הצריך הוצאת סיור לחיפוש מעבר נוח (סיור טופוגרפי). מתוך הדוגמאות הנ"ל ניכר, שכבר באותם ימים רחוקים הבינו את ערך הסיור המוגדר. כבר אז התגבשה ההכרה שעל-מנת לבצע משימה, הכרח להשיג ידיעות מוקדמות על אודותיה. עם שכלול אמצעי הלחימה והתפתחות שיטות הלחימה הוקמו יחידות סיירים מיוחדות לשם השגת ידיעות והבטחת זירת-הקרב מפני מיני הפתעות אפשריות. היחידות שהוקמו אורגנו בצורה כזאת שיוכלו לבצע משימות אלה בצורה עצמאית. לכן, בטרם נבהיר את האלמנטים מהם מורכבת יחידת סיור ואת תפקידיהם, יש לעמוד באופן כללי על הדרישות והמשימות העלולות להיקבע ליחידה מסוג זה.

התפקידים הם:

1. השגת ידיעות הדרושות למפקד לשם תכנון ביצוע משימתו ולשם המשכה; השגת ידיעות אלו תיעשה במועד מתאים, על מנת שיוכל לנצלם.
 2. ניווט וחיפוש נתיבים למעבר הכוחות לעבר האויב.
 3. תפקידי הבטחה (משמר קדמי, אגפי, תפיסת יעד חיוני לזמן קצר, הבטחת זירת הקרב).
- לאור התפקידים הללו וההנחה שצוינה כבר לעיל שעל יחידת-הסיור להיות עצמאית - מסתבר שחייבים ביחידה להיות מספר אלמנטים, אשר יאפשרו לבצע זאת על ידי כך שישלימו בתכונותיהם את אפשרות הפעולה העצמאית של האלמנטים השונים. האלמנטים הם:

מקום ההנדסה

בסיוור השריון

מאת סרן איתן ליאור

כוחות השריון יוציאו סיורים על מנת להשיג ידיעות על כוחות האויב ועל מיקומם, לבירור דרכי גישה ועבירותם לרכב קרבי משורין ולגילויי שדות מוקשים. ברור לכל מפקד השולח סיור שאת דו"ח המודיעין על גודל כוח האויב ומיקומו יכול להגיש כל מש"ק או קצין. אולם דו"ח על עבירות, דרכי גישה נוחות וגילויי שדות מוקשים והתגברות עליהם, יכול להגיש רק חייל מקצועי, שהנו איש הנדסה.

מכאן שבכל פלוגת הנדסה משורינת קיים צוות סיור, שבראשו עומד קצין אשר מתפקידו להשתתף בכל סיור שעורכת יחידת השריון על מנת להכיר את השטח מקרוב, לאתר מכשולים קיימים בו, ולמצוא דרכי גישה נוחות לקראת כל משימה העלולה להתבצע. עבודת קציני הסיור מבוססת על היכרות קרובה עם המכשול מבחינת מיקומו בשטח ותכנון מידי של צורת ההתגברות עליו, תוך התחשבות בזמן, כמויות הציוד וכוח האדם הדרושים לכך.

נתונים אלה מועברים מיד למפקדת הכוח ההנדסי על מנת שהכיתות והציוד הדרוש יוכנו מבעוד מועד. ברור שדו"ח זה יועבר למפקדת הכוח העיקרי ומפקדה זו היא אשר תחליט אם ציר הגישה הנ"ל ראוי לפריצה וזאת, לאור זמן ואפשרות ביצוע המשימה. לכל סיור הנדסי משימה מיוחדת מוגדרת לבדיקה, אולם על מנת להבין היטב את משימות הסיור, כל אחת בנפרד, אפרט את הנקודות אותן יש לבדוק במיוחד:

א. בדיקת צירי דרך

- 1- עבירות (סלע, חול, לס, בוצ וכדומה).
 - 2- שיפועים.
 - 3- סלעים.
 - 4- גישור (אפשרות מי צוץ הגשר, עקיפתו או מיקושו).
 - 5- מיקוש (בדיקת מקב
- צים, מקבצים ממול-
כדים ומיקוש כללי).
6- מכתשים (התגברות עליהם, עקיפה או מיקושים).
7- הסוואה (הסוואת כלי הרכב בהתאם לפני השטח).

לקראת כל משימה יורכב כוח משימתי מהאלמנטים הנ"ל, אשר השיקול לגבי מבנהו תהיה המשימה שיהיה עליו לבצע, השטח שבו עליו לפעול והאויב בו עלול הוא להתקל. דוגמות:

כאשר המשימה היא לנוט כוח ממונע בשטח פתוח — עיקר הכוח יהיה קל ונייד (גיפים). ואילו כאשר המשימה תהיה השגת ידיעות על מערך אויב, כוח ואש — יהיה הכוח מורכב מכוח אש (טנקים, מרגמות, ארטילריה), לשם משיכת אש וסיירים רגליים ו/או גיפים לשם תצפית (פטרול אלים).

כאשר המשימה היא לצפות על מערך האויב — יופעלו הסיירים הרגליים בלבד.

כאשר המשימה היא משמר אגפי, או קדמי, או תפיסת שטח חיוני לזמן קצר, והשטח מאפשר תנועה חופשית ואין בנמצא ידיעות על האויב — הכוח יהיה מורכב בצורה מאוזנת מכל הכוחות העומדים לרשות יחידת הסיור.

ברור שהפיקוד על כוח כזה יהיה בהתאם להרכבו. כאשר בהרכב הצות מצויים טנקים עשוי הפיקוד עליו להיות בידי: מפקד היחידה, מפקד הטנקים, או סגניהם. מפקדי שאר הכוחות (מ"מ, גיפים, סיירים ורגמים) יימצאו תחת פיקודם. כאשר השיקול הוא לאחוז את הטנקים במרוכז בשעה שהם אינם מופעלים מפאת אופי השטח או שעדיין לא הוחלט על אופי המאמץ העיקרי של היחידה, או שאין בנמצא ידיעות אל האויב, יהיה הפיקוד בידי מפקדי המשימה האחרים של היחידה — הכל לפי הרכב הכוח, כשרונם והכשרתם.

הכוחות שהוזכרו לעיל הנם אורגניים. ביחידות סיור קיימת כיום אפשרות להוסיף כוחות חוץ לשם ביצוע המשימה, כגון: ארטילריה — לשם הגברת כוח האש והטווח וכיו"ב. מאידך גיסא קיימת אפשרות — והיא הבלתי רצויה — להעמיד אלמנטים מיחידת הסיור תחת פיקוד כוחות אחרים. במקרה כזה קיימת סכנה, שהסיור לא ישרת את הדרג הממונה אלא את כוח המשימה. בשיטה זו ניאלץ לנקוט רק כאשר כוח המשימה מנותק או פועל הרחק מהכוח העיקרי, או כשהשטח והמשימה אינם מאפשרים לכוח מיחידת הסיור לפעול באורח עצמאי.

לסיכום, נראה שיחידת הסיור הינה בעלת יחידות משנה רבות, השונות באופןי מבחינת ניידותן, עבירותן, שריוןן וכלי הנשק שלרשותן. השאיפה היא לצוות נכונה על מנת לנצל את תכונותיהן בצורה מירבית ונכונה בהתאם למשימה. דבר זה יוכל להתבצע, הודות לאימון הרב והמעולה שהן מקבלות, האימון המשותף בין הכוחות השונים, ובעיקר הודות לכשרון המפקדים לשלוט עליהן.

- 2- איתור מקום פריצה
- 4- איתור דרך-גישה ל- נוח.
- 3- זמן הפריצה.
- תנועה ופריצה בהסתרת.

- ב. מיקוש
- 1- שדה מוקשים (נ"ט, נ"א וכו').
- 2- רוחב שדה המוקשים- (כמה שדות, כמה חגורות, וכמות ה- בונגלורים הדרושים לפריצתו).
- ג. גישור
- 1- גשר (נתונים על צורה, תו, מסבך עליון, מס- בך תחתון, גשר אירי או עמודי בטון).
- 2- אפשרויות חבלה (נ"ט קודות תורפה בגשר, ביסודותיו, במפסעה, בקורת החיבור וכ- דומה).
- 3- צורת החבלה (מהי אם ייהרס ולא תה- יה אפשרות עקיפה).
- ד. מכשולי נ"ט (תעלות נ"ט, שיני דרקון, ואדיות - ושטחי חול).
- 1- רוחב המכשול והציוד הדרוש על מנת להתגבר עליו.

ה. התבצרות (ע"י כוחותינו)

במקרה ומפקד הכוח העיקרי יתכנן התבצרות כוחותיו בשטחים היוניים שמטרתו לכבשם, על קצין ההנדסה המסייר לדווח על:

- 1- צורת השטח (שלע, גיר, חול).
- 2- שיטת ההתבצרות (כל שטח מחייב תכנון מראש).
- 3- ציוד ואמצעים (חמ"ר ינפץ, קורות אלון, קידוח וכד').
- 4- עדיפויות (מבחינת וי- סות הציוד לשטחים קשים).

הדו"ח שימסר באלחוט ממקום הסיוור למפקדת הכוח העיקרי יהיה דו"ח קצר ותכליתי. על מנת לעדכן את מפקד הכוח לגבי הנסיבות, אולם הדו"ח שימסר על ידי קצין ההנדסה יהיה דו"ח מפורט. הן זה שבעל פה והן זה שבכתב.

להלן דוגמת דו"ח סיוור הנדסי לקביעת ציר-תנועה:

א. למרות המכשולים הנ"ל מומלץ לבחור באפשרות (1) עקב היותה האפשרות הקצרה ביותר והדרושה פחות אמצעים וחסי-גפץ מאשר אפשרות (2).

ב. מסך הזמן הדרוש להכשרת התוואי: 15 - 10 שעות עבודה בעזרת פלוגת הנדסה.

ג. ציוד מכני דרוש:

- 1) מדחסים;
- 2) דחפורים: (הכמות);
- 3) טנקי-דחפור;
- 4) פגזים פמונק;
- 5) קוברות: (הכמות).

ד. סה"כ הכריהנפץ הדרוש: 1 טון ט.נ.ט.

ה. כמו כן מומלץ לפבדו כחצי קבוצה עבודה נפרדת, במיטה של האחת בבנקת-הסחה ושל השניה בהלחיים.

התוארי על הסיוור:

(שם אישי) (דרגה) (תחילה)

להלן דו"ח סיוור פגזים של קצין חדר:

מס הקצע	סיוון	ס.ג.ג.	עד ג.ג.	אורך בק"מ	מסב הקצע
2 - א	א	12345678	11425568	16.4	דרך עפר לרכב 4x4 עם אפשרויות מעבר פנומבטוח לרכב 2x2.

ראה פה:

(1) - 3.3. - 12345678 - תחילה קצע א. התואי נמשך דרווי-הספרכיה לאורך נהל קיפוד

על גבי שכבת לט בעכי שסתנה 30-15 מ"מ. רוחב הנהל שסתנה 6-2 ק"מ. אורך הקצע

16 ק"מ. כחלקו ניתן התואי למעבר רכב 2 x 4 (באותם החלקים שבהם שכבת הלס אינה עולה

על 10 מ"מ). אפשרויות פריסה קיימות לאורך כל הקצע. עקב היותו שטח חשוף לג קיימות

אפשרויות הסתר לרכב או אנשים. לשם סיפוד הקצע ניתן לפלג את שכבת הלס העליונה בעזרת

פגזים. למעבר רכב 2 x 4 דרושה חתזה מים לחץ הלס בעזרת פיקלים והיפוד הקצע על-ידו

מכבש.

חבר

- אל:
- מח:
- עיון מח:
- מחלום אור:
- השקפים:

ציר-תנועה: גבעת-הסחה - הלחיים - דו"ח סיוור בלוי

1. מוג הסיוור וקוצמחו: סיוור הנדסי ברכב ורגל מורכב מ-.....

2. מסרת הסיוור: קביעת ציר-תנועה לרכב-קריבי-אסוריוון ולרכב 4 x 4, ס.ג.ג. 12345678

עד ג.ג. 12945670, בסמטה לקצר את הדרך הקיימת וההרחקת מהגבול.

3. זמן ותואי ביצוע הסיוור: הסיוור בוצע כחאריך 24.4.60, בין השעות 1800 - 0500,

ממז אויר חם ויבש.

4. המור בלוי של השטח

א. ציר-תנועה קוצר לרוב בשטחי לט וחמדות. בחור הוואריות קיים מחף אשר אינו מ-

שכול לתנועה כלי רכב מכך הסוגים פרט לשטחי הלס.

ב. אפשרויות פריסה כוחות קיימות בעיקר לאורך הוואריות, וכן בכניסה קיימת-השיטה

לכיוון הרחמפור.

ג. כל אורכו של התואי בלוי לפגזיה אויריות פרט לנהל המור בו קיימת אפשרות הסתר

לאנשים בלבד, וכן בכניסה לנהל סוס.

ד. במספר מקרים, כאשר התואי אינו מאפשר תנועה חשיתה של כלי-רכב, נערכו חפזים

לפגזיה אלטרנטיבות נוספות.

ה. להלן פפורשות מספר אפשרויות אשר נבדקו:

1) גבעת-הסחה - נהל קיפוד - נהל סוס - הרחמשיטה - קיימת-השיטה - הר המור -

נהל המור - הלחיים.

2) גבעת-הסחה - נהל קיפוד - נהל סוס - היובל המערבי של נהל ענל - נהל ח-

סור - הלחיים.

3) גבעת-הסחה - נהל קיפוד - נהל סוס - נהל המור - (ללא אפשרות מעבר).

5. הידיקות שהושגו:

התואי ניתן ביום למעבר לרכב-קריבי-אסוריוון ורכב 4 x 4 פרט למכשול ב-ג.ג.

12375632. (העליה מה-השיטה לקיימת-השיטה) וכן הלך התואי לאורך נהל המור (שביל

גי הקוצר לאורך טרוון טולע ושומע).

6. הערות בלויית ומסקנות:

א. למרות המכשולים הנ"ל סוס

על ארגון יחידות סיור

המשימה היא לעצור את האויב. אך הגברת פטרול כזה תהיה מקרה יוצא מן הכלל.

נסקור את היחידות והחסרונות הטמונים בכל אחד משני פתרונות אלו:

ליחידה המורכבת גם מחלקים הנועדים לקרב יש מבנה מסורבל יותר, היא זקוקה לשטח תמרון רחב יותר, ואופי הקרב שלה הוא כשל קרב מוצבי-חוף. ייתכנו קשיים בהרכבת הכוחות השונים זה מזה בתוכה; סיור בעומק ייחפך לבלתי אפשרי לפטרולים גדולים; יתעוררו בה בעיות חיפוי ופיקוד; יקשה עליה להתאים עצמה לקרקע. משום כך לא תוכל להדור בעד מסך הסיור של האויב, אך תוכל להלחם בפטרולי אויב ולעצרם. ביחידה כזו הסיור יעשה בצורת שרשרת-אבטחה קדמית או תצפית קרב. ארגון עתודות-סיור יתקל בקשיים בגלל ממדי הפטרול וניידותו הפחותה הנובעת מכך. כל זה מכביד על הפעלת פטרולים על-ידי הגדוד.

לעומת זאת יכולה יחידה המאורגנת במחלקות נפרדות של פטרולי-סיור ופטרולי-קרב לסייר ביתר ניידות והסתר; היא מסוגלת לפעול בטוחים ועומק רבים יותר. הפטרולים הקטנים מבקשים את האויב, צופים עליו ומקיימים מגע אתו, וע"י כך יוצרים את התנאים לפעולת פטרולי הקרב — המאפשרים מצדם גם את פריצת מסך-הסיור והאבטחה של האויב. באם אין מרחב מספיק לפעולה כזו, קל מאוד לחלק את פלוגות-הקרב בין הפטרולים, ליצור קראבטחה ולנהל קרבות-עיקוב כבפתרון הקודם.

תיאור זה כאן מופשט במכוון — ומצביע רק על ההבדלים בצורות הלחימה. אך יש להזכיר כי הארגון הראשון מותאם רק לחלק מהתפקידים, והוא מפתח ומגרה בקלות להפעלה שיגרתית. הארגון השני יכול לבצע את כל המשימות המוטלות על יחידה כזו, כי הניידות הרבה והטוח הגדול שלה מאפשרים את הפעלת היחידה גם למטרות אחרות. ניתן לסכם בודאות כי עוצבה תפעל ביעילות, בעת מלחמה מודרנית, רק אם תעמוד לרשותה יחידת-סיור משוריין שתוכל לסייר שטחים בעומק ובטוח ניכרים, ותוכל להכנס במהירות לפעולת אבטחה. יחידה כזו תושג אך ורק ע"י ארגון הכוח לפי קו הפתרון השני.

לפי לויטנט-קולונל י. פישר

ארגונה, ציודה ונשקה של יחידת סיור ייקבעו בהתאם לתפקידיה, צורת לחימתה, מצב האויב ומצב הספקת הציוד והרמה הטכנית שלו. שילוב כל הגורמים האלה יתכן בצורות שונות, אך קיימים שני יסודות הגורמים להשקפות שונות בנושא ארגון יחידות-הסיור המשוריין:

(א) הערכת התפקידים: מתן עדיפות לתפקיד הסיור, או לתפקיד האבטחה.

(ב) ברור, שכל היחידה צריכה להיות מורכבת הן מפטרולי סיור והן מיחידות קרביות — כדי לעמוד בפני סיורי-אויב שהיא עלולה להתקל בהם, וכן כדי לקיים מסך אבטחה.

בארגון השם את הדגש על תפקיד האבטחה יש לפזר את החלקים הקרביים על פני כל פלוגות הסיור. לעומת זאת, ארגון השם את הדגש על סיור אורגני, הפלוגות הן נפרדות — לסיור לחוד ולקרב לחוד.

כאן נכנסות לתמונה גם התפיסות השונות על ארגון הפטרול עצמו: לפי טענה אחת, הפטרול הוא מעין יחידת קרב מיניאטורית, בגודל של מחלקה לערך, המאורגנת כבר בצורה אורגנית, או מורכבת מחלקים קרביים הנמצאים בפלוגות, בהתאם למשימתה. פטרול כזה נועד גם לסיור וגם ללחימה, ויכול להיקרא בשם פטרול-סיור-ואבטחה.

לדעת אחרים, הפטרול צריך להיות מורכב משניים-שלושה כלירכב (היחידה הקרבית הקטנה ביותר), ומתפקידו לחפש את האויב, לקיים תצפית עליו ולמסור עליו ידיעות, אך להלחם בו רק במקרה של חוסר ברירה, במקרה של ניצול הזדמנות טובה, או כאשר

אופנים או זחלים

סאת אינו' א. קמרד

הקדמה

במרבית המאמרים המופיעים בחוברת זו מודגשים במידה זו או אחרת קווי-האופי של רכב הסיור המשוריין — בהתאם לתפיסתם והבנתם של מחברי המאמרים השונים.

בהסברים למערכת ההסעה המתאימה לרכב זה, נחלקו הדעות בצורה חריפה, ונוצרו שני מחנות: האחד דוגל ברכב אופני, והשני דוגל ברכב זחלי.

חילוקי הדעות משתקפים בצידוד הצבאות השונים: הצבא הצרפתי מפתח שריוניות חדשות בצד נגמ"שים זחליים. הצבא הרוסי פיתח נגמ"ש חדש בן 8 אופנים, אולם שריוניות אינן בנמצא ביחידותיו. הצבא המערבי גרמני מצויד ברכב משוריין קל זחלי, בניגוד לצבא הגרמני מימני מלחמת העולם השנייה, שהעסיק למטרות דומות שריוניות בנות 8 אופנים. הצבא הבריטי מצויד בשריוניות מסוגים שונים, אך מפתח עתה גם נגמ"ש זחלי, ואילו הצבא האמריקאי סילק לחלוטין את השריוניות מיחידותיו.

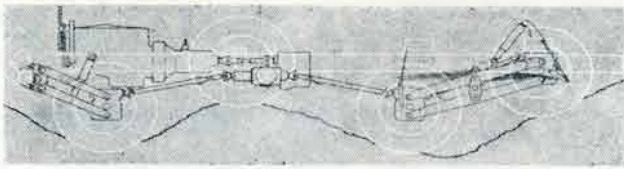
המאמר דלהלן דן בהבדלים שבין מערכות הסעה זחליות ואופניות. הוא יעורר ודאי את אנשי השריון לעיון ולמחשבה, על אף שתי מגבלותיו הבולטות: הדיון מוגבל לתנאי קרקע אירופיים, וסגנון כתיבתו — סוביקטיבי מאוד.

הגורמים המנחים בבחירת סוג מתלה הרכב הם: כושר התגברותו על מכשולי הקרקע למיניהם וכושר נסיעה על גבי שטח בעל אפשרות-נשיאה מוגבלת. שטח המגע של מערכת ההסעה בקרקע צריך לאפשר את נשיאת כלי-הרכב בעמידה או בתנועה, ל"אזן" קפלי-קרקע ולהעביר את הכוחות הדרושים להנעה, האטה ושינויי-כיוון.

איזון קפלי קרקע — בשריונית הבריטית „טרסין“

מידת השלימות של מערכת-ההסעה נבחנת בכושר העבירות וההתאמה העצמית למצב וצורת הקרקע. ברכב אופני קל ניתן להשיג לחץ קרקע שישווה ללחץ המופעל על-ידי חייל נושא הגור. לחץ הקרקע של רכב זחלי בן-זמננו נע בין 0.5 ל-1.0 ק"ג על סמ"ר, בעוד שלחץ הקרקע של רכב אופני הינו 3.0 עד 6.0 ק"ג על סמ"ר. משום כך ברור שרכב זחלי יקנה גם בעתיד אפשרויות עבירות טובות יותר בקרקע רכה (הדברים אמורים לגבי רכב כבד). לגבי רכב קל

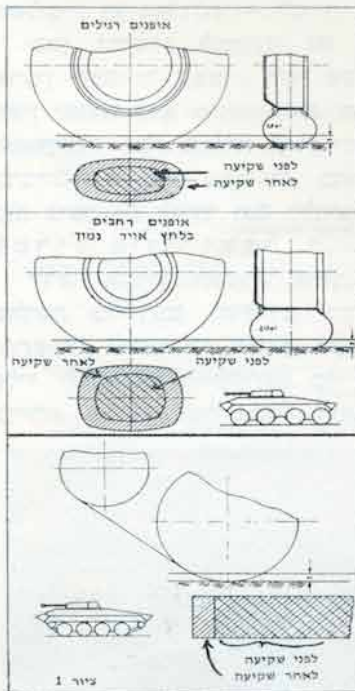
איזון קפלי קרקע — במתלה נגמ"ש הולנדי חדש (ראה ב"חדש ומעניין")

יותר, שמשקלו פחות מ-15 טון, מערכת הסעה אופנית מתחילה לעניין יותר, הודות לתעשית הצמיגים, המייצרת עתה צמיגים בעלי נפח גדול ולחץ נמוך. גבול ה-15 טון נקבע על-ידי הנסיון המעשי בבניית רכב אופני טקטי. מעל משקל זה קשה להשיג כיום לחץ קרקע נמוך במידה מספקת.

באיזו מידה ניתן להשתמש במערכת הסעה אופנית — זאת נראה על-ידי השוואת מערכת בת 8 אופנים למערכת זחלית מלאה. כאשר משוים את התנאים בעומק שקיעה של 5 ס"מ, שהיא מידה מקובלת לנסיעה בשדה (עיין ציור 1) ניתן להבחין בשיפור מצב האופנים ששטחם הולך וגדל, גם בגלל הגדלת מספר האופנים וגודלם. במקרה זה מתקרב הרכב בן 8 אופנים לרכב זחלי, ובשקיעה קצת גדולה יותר, משתווים התנאים. מאחר ששקיעה נוספת משפרת את מצב הרכב האופני, השואה זו מראה שלא רק קוטר הצמיגים קובע את גודל ההתנגדות לגלגול* אלא גם רוחבם ורכותם, ז.א. תכונות המונעות את שקיעת כלי-הרכב והמקטינות את ההתנגדות לגלגול. נוסף על כך, לא רק

שעל קרקע רכה קטן כוח ההיאחזות שכלי-הרכב יכול להשיג, אלא הולך וגדל הכוח הדרוש למען המשכת התנור, בגלל שקיעת הרכב. ככל שהקרקע רכה יותר, כן דרוש צמיג רך ורחב יותר, אלא שאין לסכן את מהירות הנסיעה בדרכים בגלל רכות יתרה של הצמיגים. עלינו לזכור, כי בלחץ אויר נמוך — הולכת וגוברת שחיקת הצמיג.

הגבלת קוטר ה- צמיג היא בעלת חשיבות מכרעת

* התנגדות הקרקע לגלגול האופן (העמוס) עליה, הנובעת משקיעת האופן, היכוד וכד.

שקטה, ניידות רבה ומהירה, פניה קלה לאחור ולצדדים, ובעיקר בטיחות ואורך חיים. יחידות הסיוור המשורין של הצבא הגרמני במלחמת העולם השנייה, היו מצוידות בשריוניות בעלות

שריונית גרמנית מימי מלחמת העולם השנייה, בעלת תוחם 50 מ"מ.

8 אופנים, כולם בעלי הנעה ואפשרות ניהוג. צות השריוניות כלל נהג לנסיעה לפניו ונהג לנסיעה לאחור. יחידות אלה הגיעו להשגים ניכרים בעזרת רכב זה. גם הכוחות הבריטיים והצרפתיים השתמשו במלחמת עולם השנייה למטרות סיוור, בשריוניות בעלות אופנים, כלי-רכב אלה הוכיחו את עצמם עד כדי כך, שלמרות לחץ הקרקע הגבוה שלהם ביחס לרכב זחלי, משתמשים בהם האנגלים והצרפתים עד היום.

בפיתוח הרכב המשורין הקל והחדש הדגש הוא על מתלה בן 8 אופנים. הנסיון הרב שנרכש במתלה זה מונע את הסיכון שבפיתוח מתלה חדש לגמרי אך ודאי שהדרישות הגבוהות יותר משפיעות במידה ני-

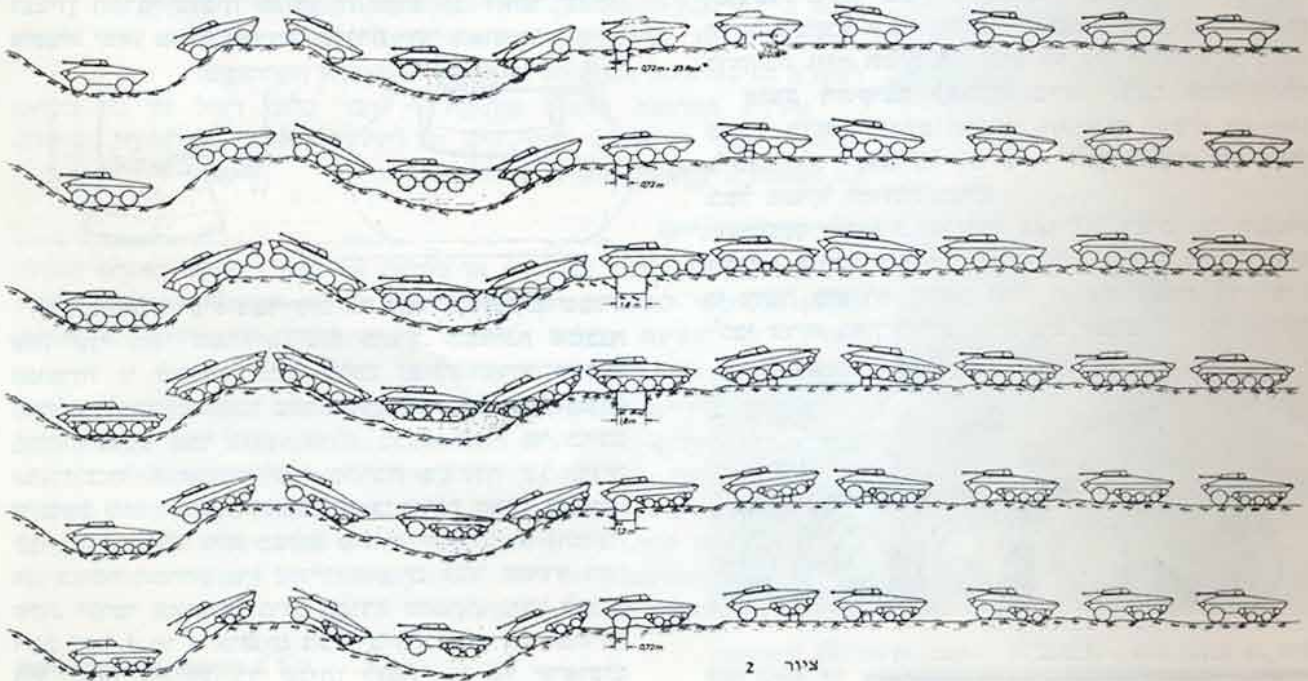
לגבי בעיות הקשורות במבנה רכב אופני, שכן הדרישה הטקטית מהרכב היא צללית נמוכה, דבר הניתן להשגה ביתר קלות ברכב זחלי. מרכז כובד נמוך מעניק יציבות יתרה לרכב, ומאפשר לו נטיות חזקות לצדדים, אף מעל 45 מעלות.

עד כה הוצגו שתי מערכות הסעה לגבי קרקע רכה, כאשר מערכת ההסעה האופנית הנה בעלת 8 אופנים. נערוך עתה השוואה בתנאי קרקע בעלת כושר נשיאה מספיק. ציור 2 מצביע על כך שבתנאים אלה משתוות שתי מערכות ההסעה. עדיפות של אחת המערכות, בפרטים השונים, על השנייה, אינה כה מרחיקת לכת, גם אם נקח בחשבון את ההשוואות הקודמות. בכל הנוגע למערכת הנהיגה, היתרון הינו ללא כל ספק לציודו של הרכב האופני.

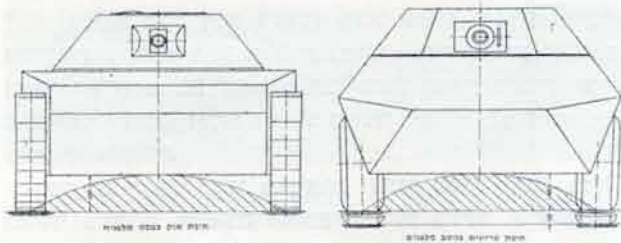
פעולת הנהיגה ברכב אופני גורמת למאמץ גדול של כלי-הרכב, ולכן עדיפה הפניית כל האופנים בבת אחת. ברכב זחלי גורם קטע הזחל הנעצר למאמצי גזירה וחיכוך גדולים בקרקע. נוסף לכך יפריעו, במידה רבה מכשולים יציבים (סלעים, גדמי עצים וכו'). הידיעות על ניסויים בכלי-רכב משוריינים חדישים, זחלי-ליים ואפניים, מאשרות שוב את השגי הרכב האופני בענין זה.

חסרונות המתלה הזחלי מתבטאים בקשי התנועה, הגברת השימוש בחומרי-מבנה ואנרגיה וביקור הוצאות הייצור והאחזקה. אולם כאשר קיים הכרח בהובלת משאות כבדים לשדה-הקרב אין מנוס משימוש ברכב זחלי.

יתרונות המתלה האופני על הזחלי מתבטאים בנסיעה

ציור 2

של 36 מעלות ללא נגיעה בקרקע.

במתלה בעל 8 אופנים ניתן בעת הצורך, להרים את הגחון במידה ניכרת, על-ידי הרכבת מנגנונים מיוחדים במערכת הקפיצים. דבר זה הנו קשה יותר ברכב זחלי, בגלל אופיו של מבנה מערכת ההסעה הזחלי, שהיא בעלת מנגנון מסובך יותר. עיונים במתן צורה לרכב, תוך תשומת לב מיוחדת למבנה קצר בעל כושר שיט במים, מבהירים גם הם את השפעת הזחלים למי-ניהם על צורת הרכב.

נגביל עתה את השואת המתלה האופני למתלה הזחלי לשימוש ברכב סיור. שני סוגי המתלה משפיעים במידה רבה על רוחב כלי-הרכב. ברכב זחלי מוגבל הצורך במקום לרוחב הזחל ועוד רוח שבין הזחל לגוף הרכב, היות ואין כל צורך במקום נוסף שיאפשר הטיות אופנים לצורך היגוי. לכן יכול המבנה להיות בעל קירות ותחתית ישרים וחלקים, על כל היתרונות הכרוכים בכך, וביניהם גם הקלה בהרכבתו של המנוע ברכב. מתקבל מרכז-כובד נמוך, וכך מושג גם איזון טוב של הרכב. לעומת זאת דורש מתלה בעל 8 אופנים רוחב רב להשגת אפשרות הגוי, דהיינו הפנית אופנים בעלי צמיגים רחבים בזווית גדולה ככל האפשר. סידור מעין זה מביא להפחתת הנפח של גוף הרכב המקבל עתה צורת V (במבט מלפנים). נסיונות להקטנת זווית הטיה האופנים לא עלו יפה. (ציור 4).

עומק השקיעה (הגדול ביחס לרכב זחלי) תלוי בגודל מרוח הקרקע ובקוטר האופנים (בס"ה 80—110 ס"מ), ולא יעלה על 10 ס"מ יותר מאשר רכב זחלי בעל משקל ומידות שווים.

בנוסף לבעיות שנזכרו כאן יש לשים לב לשאלת ההנעה וכושר התמרון בעת נסיעה ושיט במים; בעיה זו דומה ביסודה ברכב זחלי ואופני כאחד. הדרישות לגבי מרוח גחון-קרקע, שיפועים לפנים ולאחור ומעבר

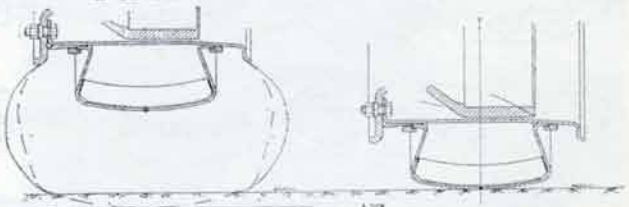

השריונית הצרפתית „פנהר“ EBR-75, בעלת תוחם 75 מ"מ
סוף בעמ' 19

כרת על הפיתוח. תאוצה גדולה יותר (הבאה בעקבות הכנסת מנועים חזקים יותר), הגדלת עצמת החימוש ועובי השריון, הגנה נגד נשורת רדיואקטיבית וכימית, מקום לתחמושת בעלת קוטר גדול יותר, מהירות, כושר תמרון ויציבות — כל אלו הינן הדרישות עליהן יש להתגבר תוך כדי הגדלת משקל השריונית ומידותיה.

השנאת פגיעות המתלים, הן לגבי ירי והן לגבי אורך חיים, תצביע על כך שמצויים גם הבדלים שמקורם בשיטות בניית זחלים שונות. מערכות הסעה לרכב כבד (מעל 15 טון), מצוידות בזחלי פלדה שהנם כמעט בלתי פגיעים לאש מקלעים ורובים, גם כשהם מצוידים בחוליות זחל מרופדות גומי. אותם הדברים אמורים גם לגבי גלגלי מרכוב המרופדים בגומי. לעתים מצוידים רכב קל יותר גם בזחלים העשויים בעיקרם גומי או גומי המצופה חוטי בד או פלסטיק, ומחוזק בפלדה או מתכת קלה. בזחלים כאלה מצופים גם גלגלי המרכוב בדרך כלל גומי, אולם לאחרונה מתחילים להשתמש גם בגלגלי מרכוב בעלי צמיגי-אוויר. כנגד ההנחה המקובלת, שכלל שגובר השימוש בחומרים שאינם מתכתיים גדלה הפגיעות, פורסמו תוצאות ניסויים לפיהם ניתן להתקדם בעת חירום על גבי פס המתכת של הזחל גם כאשר הזחל עצמו שרוף כולו.

ציור מס' 3 מצביע על הפתרון הקונסטרוקטיבי שנבחר לשם התאמת מידת פגיעות הרכב האופני לזו של הזחלי. לאחר שהצמיג נפגע, נמשכת הנסיעה על גבי המבנה המותקן בתוך הצמיג. רכב בעל 8 אופנים יכול להמשיך בתנועתו, אמנם במהירות קטנה יותר, גם כאשר נפגעו כמה מצמיגיו. כך ניתן לנסוע מרחק של 100 ק"מ במהירות של 30 קמ"ש (לפי נתוני היצרן). הנסיון הקרבי מוכיח שניתן להתקדם גם לאחר שכמה אופנים יצאו מכלל שימוש, בעזרת יתר האופנים.

הנימוקים דלעיל מצדיקים את דברי הטוענים, שפגיעות שני סוגי המתלים שוה בערך. מבחינת המבנה מנוגדות זו לזו הדרישות לרכב נמוך, ומרוח קרקע-גחון גדול. ברכב אופני בעל 4 או 6 אופנים, מהוה בעיה מרחיקת-לקרקע אבן בוחן, אולם ברכב זחלי או ברכב אופני בעל 8 אופנים קטן בהרבה משקלה של בעיה זו בשל מגע הזחל או האופנים בנקודות רבות בקרקע. שני סוגי מתלה אלה מעלים פתרון זהה כמעט (תמונה 4). כאשר המרחק בין צירי-האופנים קצר במידה מספקת, וקוטר האופנים גדול במידה מספקת, ניתן לבנות רכב בעל 4 או 6 אופנים בעלי מידה רבה של חפשיות בין הגחון לקרקע, כך שניתן לגבור גם על שיפועים

שריונית צרפתית

חדשה:

A.M.L.-245

נמאת ז. פרגינט

1

שריונית זו פותחה כתוצאה מהשאיפה להגיע לרכב קטן, חזק, בעל תצורת-דלק מועטה, שניתן יהיה להפעילו בתנאי קרקע קשים. חברת פנהר' פיתחה לפני כ-10 שנים רכב שענה על דרישות אלה. כלי-הרכב נע על גבי 8 אופנים בעלי צמיגים, שארבעה מהם הורמו בעת נסיעה בכביש. ה-A.M.L.-245 הוא פיתוחו של אותו רכב. מכונת זו קצרה במידה ניכרת מקודמתה, והינה בעלת 4 אופנים בלבד. חימושה: מרגמה 60 מ"מ ושני מקלעים 7.5 מ"מ. הצות מונה שלושה אנשים: מפקד, תותחן ונהג.

פרטי השריונית החשובים ביותר:

משקלו הקטן של הרכב — 4.5 טון — נתאפשר על-ידי הקטנת הצות ותא-הלחימה, וכן החלפת החימוש. בדגם זה אין אמנם עצמת אש כשל תותח, אולם מתאפשר שילוב טוב של אש בכינון עקיף וישרי. בטוח קצר מסוגלת המרגמה לירות גם בכינון ישרי, וניתן להשתמש בה בשטח בנוי בהגבהות גדולות — נגד גגות וקומות גבוהות.

2

המערך הפנימי: קיימת מידה רבה של נוחיות בהפעלת כל כלי-הנשק, הצריח מוגבה אך ב-30 ס"מ מעל התובה, ויחד עמו סובבים גם כל התחמושת, מכשירי-הקשר וכן זרק-אור לירי-לילה. באופן כזה נמנעות פעולות מורכבות מדי של אנשי הצות.

3

שריון הרכב מגן בפני קליעי רובים וריסי פגזים, וניתן להשיג תוספת הגנה ע"י הרכבת לחות-מגן, אחד לפני הנהג ושנים בחלק העליון. בעזרת 10 פריסקופים המורכבים על הצריח ומלפנים, ניתן לירות למטרה גם כשהרכב סגור. הכיוון נעשה באמצעות הפריסקופ. טעינת המרגמה נעשית מלמטה — דבר בלתי רגיל עד כה בכלים אלה — ושני המקלעים המורכבים זה ליד זה נטענים בשרשרות נפרדות. עם הפעלת כלי-הנשק מתחיל לפעול מאורר.

מפרטים טכניים

בעת פגיעה באחד האופנים או ביותר, או בעת החלקה, עוברת ההנעה באופן אוטומטי לאופנים האחרים, בהתאם לצורך. האופנים מוגנים על-ידי השריון, כך שאינם יכולים להתנגש במכשול-דרך, והצמיגים הם כאלה, שבעת פגיעה בהם לא מתרוקן מתוכם כל האויר.

4

פתחים צדדיים מאפשרים כניסה לרכב ויציאה ממנו במהירות. לרכב מנוע-מאייד בעל 4 צילינדרים המפתח 90 כ"ס, ומתקבל יחס הספק/משקל של 20 כ"ס לטון. תצורת הדלק: בערך 5 ק"מ לליטר. המהירות בשדה: 55 קמ"ש ובכביש: עד 100 קמ"ש. כושר טיפוס: 50 מעלות וטוח פעולה: בין 600 ל-650 ק"מ. על חרטום השריונית נישאות שתי מסילות, שביחד עם האחרות, המורכבות על יתר שריוניות המחלקה, מאפשרות מעבר שטח קשה במיוחד באורך של כ-10 מטר.

- 1-2: מראה השריונית מלפנים;
3: המרגמה בהגבהה מקסימלית, לצדה מקלע 0.5;
4: מראה השריונית מאחור ומעל.

סוף

חידושים בשריון הבריטי

מאת ר.מ. אוגורקביץ'

בתחמושת הודרת-שריון — מנעל, אשר בפיתוחו הוחל בערך באותו זמן בו פותח הסנטוריון, שהיא אפקטיביות שלו התבססה בזמנו בהצלחה על התותח בן 76.2 מ"מ (17 ליטראות), אח"כ על התותח בן 83.9 מ"מ (20 ליטראות) ועתה על התותח בן 105 מ"מ.

בנוסף להיותו הטנק הסטנדרטי ביחידות השריון הבריטיות, בצבר אות חברי-העמים הבריטי ובצבאות נאט"ו, הפך הסנטוריון לטנק סטנדרטי בצבאות שבדיה ושבצ'ריה, ונרכש לאחרונה גם על-ידי ישראל, כ-2500 סנטוריונים נקנו בבריטניה על-ידי מדינות אחרות, עובדה המעידה על טיב תכונותיהם הם ובמיוחד על עצמת תותחיהם.

בתערוכה האחרונה של כלי-נשק וציוד מלחמתי, שאורגנה ע"י הצבא הבריטי ונערכה במוסד למחקר ופיתוח רכב-קרבי" שלו, הושם הדגש על הופעת מספר כלי-רכב משוריינים חדישים, כל אחד מכלי-רכב אלה הינו בעל חשיבות כשלעצמו, וכולם ביחד הצביעו על ההתפתחות שחלה באחד רונה בציוד המשורין, נוסף לזאת, כלים חדשים אלה מצביעים על תשומת הלב המוקדשת בצבא הבריטי לשריון, ומדגישים ביתר שאת את חשיבות השריון בכלל.

טנק קרב ראשי

החשוב ביותר בין הטנקים החדשים, הינו בלי ספק טנק הקרב ראשי החדש, הציפטיין (Chieftain), והפרט העיקרי שבו — התותח בן 120 מ"מ בעל מהירות הלוע הגבוהה, תותח בקליבר זה נישא גם ע"י הטנק הבריטי הכבד „קונקרור" (Conqueror) אך האחרון משקלו 73 טון, לעומת הציפטיין שמשקלו 52 טון בלבד (ביחס לסנטוריון — הטנק הסטנדרטי ביחידות השריון הבריטיות — משקלו של הציפטיין פחות כ-4 טון, דבר המקנה לו כושר תמרון רב יותר).

כתוצאה מכך, יוכל הציפטיין להחליף הן את הקונקרור הן את הסנטוריון — ולשריון הבריטי יתנסף טנק אפקטיבי העולה על כל אלה המקובלים בו כיום.

כמו כן, מצטיין הציפטיין בשתי תכונות בולטות נוספות: — האחת היא צלליתו הנמוכה, הדבר הושג ע"י מיקום הנהג במצב שכיבה-למחצה על גבו, וע"י כך התאפשרה הנמכת גובה מכסה התובה וכתוצאה מכך גובה הטנק כולו, הצללית הנמוכה מכבידה על תותח האויב לפגוע בטנק, והסכוי שלא להיפגע בשדה-הקרב גדל עוד יותר על-ידי השיפוע המצוין של השריון, במיוחד בצרית.

תכונה אופינית נוספת הראויה לתשומת לב בציפטיין קשורה במנוע, מנועו של הטנק הוא מנוע „לינד" בן 700 כ"ס, רב-דלקי, מאחר והנו מנוע-הצתה-פנימית הוא מקנה גזילות דומה לזו של מנוע דיזל, אולם בו בזמן ניתן להפעילו בסוגים שונים של דלק, מסולר ועד בנזין רב-אוקטן.

כיום קיים רק אבטיפוס של הציפטיין, אולם הומנות לייצור נמסרו כבר בסוף 1960, והטנקים הראשונים ימסרו ליחידות מבצעיות ב-1963, בינתיים שופר הסנטוריון, והדגמים המקובלים, סימן 9 ו-10 צוידו בתותח 105 מ"מ, המותקן גם בטנק האמריקאי M-60. תותח בריטי זה הנו תוצאת פיתוח ממושך של תותח בעל מהירות לוע גבוהה לרכב משורין, הניזון

„ציפטיין"

הטנק סנטוריון שימש יסוד לכמה פיתוחים למטרות מיוחדות. המבוססים על מרכבו. הצורך בכלי־רכב משוריינים אלה הוברר והוכח עוד במשך מלחמת־העולם השנייה. הדגמים המקוריים של אלה היו מבוססים על שלדות טנק צ'רצ'יל או הטנק האמריקאי שרמן M4 בני התקופה ההיא. אך הם הוחלפו עתה בחדשים. המבוססים על שלדת הסנטוריון. באופן כללי, הדגם בעל השימוש הרב ביותר מכל אלה הוא טנק החילוץ. שעיקר תפקידו חילוץ טנקים שנתקעו בשטחים קדמיים. למטרה זו נבנה סנטוריון ללא צריח. בעל מבנה דמוי־קופסה. מצויד בעוגן קרקעי וכננת בעלת עצמת־משיכה רבה. כננת זו מופעלת ע"י מנוע נפרד והיא בעלת יכולת משיכה של 33 טון. 4 טנקים כאלה מסופחים באורח אורגני לכל גדוד משורין (הקרוי בצבא הבריטי, רגימנט משורין).

בחוספת לטנק החילוץ סנטוריון הסטנדרטי, קיים גם טנק־חילוץ־חופי — המבוסס גם הוא על שלדת סנטוריון. רכב זה מיועד לחילוץ טנקים שנתקעו במבצעי נחיתה אמפיביים. וכן ניתן להשיג תמש בו לדחיפת נחתות. ערכו של כלי כזה הוכח ביום הפלישה לנורמנדיה ב־1944. כאשר הצבא הבריטי השתמש בטנקים בקנה־מידה רחב כבר בגל הראשון של הנחיתה האמפיבית. רכב־החילוץ החופי המשורין של אותו הזמן היה פרי ההתאמה הבריטית של הטנק הבינוני האמריקאי M4 (שרמן) לדרישה זו. והדגם המשוכלל המקובל עתה — המבוסס על שלדת סנטוריון — הנו בעל יכולת תנועה במים עד עומק של 2.85 מטר.

רכב אחר שהצבא הבריטי היה הראשון לסגלו לעצמו כפרט רגיל בציד המשורין הוא טנק הגישור. ב־1942 הותאם לראשונה גשר בצורת מספריים על גבי טנקי קוֹוֹנְטֶר רִנְלֶנְטֶיִן הסרייצרית. מאז־הר יותר פותח טנק־גישור על מרכב צ'רצ'יל. עם גשר בעל קשת אחת.

טנק הגישור צ'רצ'יל מוחלף עתה בטנק הגישור סנטוריון בעל גשר בן קשת אחת. שאורכו 15.9 מטר. דגם זה מסוגל לגשר פער בן 13.7 מ'. מבלי שאנשי צותו יתגלו. לאחר שהגשר הונח, יכול הטנק לחצותו ולהעמיסו שוב על עצמו. גשר זה יכול לשאת כל כלי־רכב הנמצא בשימוש רגיל בשטחים קדמיים. 3 טנקי גישור מסופחים לכל גדוד משורין בריטי.

טנק־גישור בשימוש חיל־ההנדסה המלכותי

טנק גישור אחר. התומך בגשר בעת השימוש. ונקרא „ת.מ.ך” סנטוריון. אינו נמצא באופן אורגני ביחידות משורינות בריטיות. אך ימצא בשימוש חיל־המהנדסים המלכותי; יתאים למעבר הפירות. תעלות ומכשולים דומים. התמך נבדל מהמגשר בכך, שהגשר נישא עליו בעת השימוש. התמך־סנטוריון פותח מהתמך־צ'רצ'יל ועשוי שלדת סנטוריון ללא צריח; שעליו מותאמות מסילות לתנועה. בעלות 2 צמדי־כבשים מתקפלים בקצוות.

חיל המהנדסים המלכותי צויד גם בטנק סער מדגם סנטוריון. זהו טנק סנטוריון המוש בתותח בעל קליבר גדול ומהירות לוע נמוכה. במקום התותח הסטנדרטי בעל מהירות הלוע הגבוהה. קודמו של רכב זה, שהתבסס על הטנק צ'רצ'יל הוכיח את עצמו ביום הפלישה בנורמנדיה (1944) בהשמדת מצודות (פילבוקסים) ופיצוץ נקודות מפתח דומות. הסנטוריון מדגם זה יוכל לסייע לטנקי־הקרב בפעולתם.

בחוספת לתותח הרסני זה מצויד טנק הסער בלהב דחפור גדול ובהתקן לקשירת־מקנית — מתקן פשוט ושימושי מאוד הנמצא בשימוש הטנקים הבריטיים מאז מלחמת־העולם הראשונה, למעבר הפירים ומכשולים דומים. ומכיל כמות גזרי עצים או זרדים שמטילים אותם לחפיר ועלידי כך מתאפשר מעבר מעליו.

- * טנק־חילוץ־חופי על שלדת „סנטוריון”
- * טנק־גישור „סנטוריון”
- * „סנטוריון” חוצה גשר שהוקם ע"י חסן־סנטוריון הנראה מתחתיו.
- * טנק־סער מדגם „סנטוריון”

בניגוד למאמץ שהושקע במשך שנים רבות בפיתוח רכב־קריבי־משורין למטרות מיוחדות, כמו למשל, טנק־קרב, התרשל הצבא הבריטי מאוד. עד הזמן האחרון בפיתוח תותחים מתנייעים.

בארטילריה של הגדודים המשוריינים הבריטיים משתמשים בכמה סוגי תותחים מתנייעים אמריקניים, כמו ההוביצר המתנייע M 44, בן ה־155 מ"מ. אמנם בתחילת שנות העשרים פותח בבריטניה תותח מתנייע בן 83.8 מ"מ (18 ליטראות), אך בשנים האחרונות נמצאו בשימוש הצבא הבריטי רק תותחים מתנייעים מעטים משלו, ה־87.6 מ"מ (25 ליטראות) או הסקס טון — ההוביצר המתנייע. עתה יוצר תותח מתנייע מבטיח רבות, בן 105 מ"מ, אשר, מתוך שמירת הנוהג הישן לקרוא שמות כנסיתיים לצידוד מעין זה, נקרא בשם, אַבוט' (Abbot — ראש-מנזר).

האבוט זהה להוביצר המתנייע האמריקאי T-195 בן ה־105 מ"מ ובעל מערך כללי דומה, כאשר התותח מותקן מאחור, ולו צריח בעל אפשרות צידוד של 360°. שריונו אינו סגסוגת אלומיניום (כמו האמריקאי) אלא של פלדה, והוא דחוס ביחס לכלי האמריקאי, ואין לו אטימות מספקת. שתאפשר לו כניסה למים ללא הכנה מתאימה. אולם הכנה זו אינה אלא כסוי ברזנט נמוך, שניתן לפרקו בקלות, והוא נישא כרגיל על גבי הרכב.

הבולט באבוט הוא תותחו, שהנו בעל קנה ארוך יחסית, וטוחו המכסיי מלי בין 16 ל־18 ק"מ בערך. תותח זה יכול לירות גם בהגבהה גדולה, כמו הוביצר. קלות תנועתו וטיב ביצועיו יהפכו את האבוט לכלי אפקטיבי בארטילריה המשוריינת.

נושא גייסות

שלדת האבוט הנה דומה לשלדתו של רכב בריטי חדיש אחר, ה־F.V. 432 — נושא גייסות משורין. ה־F.V. 432 הינו יצירה מצוינת בסדרה המוצגת על־ידי הצבא הבריטי, אשר בניגוד לצבאות הגדולים האחרים, השתמש להסעת רגלים ברכב משורין גלגלי, כמו הסרסין F.V. 603 (6X6) וה־F.V. 1609 (4X4), האחרון, בניגוד לסרסין שהנו כלי־רכב מצוין למעבר בשטחים שונים, הינו משאית בעלת לוח שריון בלבד. העובדה שזהו רכב גלגלי, מפריעה להתאמתו כנושא־גייסות לפעולות בשיתוף עם טנקים. סיגול ה־F.V. 432 יתקן מצב זה, ובכך יסופק לרגלים שבבריגדות המשוריינות הבריטיות רכב נחוץ ביותר. תכנונו של ה־F.V. 432 דומה מאוד לרכב המשורין האמריקאי המיועד להסעת רגלים, ובמיוחד

מבנה יחידות הסיור ב־4 צבאות שונים" — סוף ידיעות וחיפוי בטוחים ארוכים. שיטתם, הדוגלת בפעולות מהירות ביותר, דורשות שיחידות־הסיור שלהן תכוונה את הפעולה בהיותן עצמן מסוגלות לפעול פעולה תוקפנית. את פעולת הצבא הסוביטי ניתן להשוות בצורה ציורית להצפה או למבול.

סיכום (השוה למרשם כלי־הרכב בעמ' 15) לאחר שעינו בארגון יחידות הסיור בצבאות בריטניה וארה"ב, חוליות סיור בצבא המערב־גרמני, צוותי סיור לפי הדרישות בצבא הסוביטי ולאחר שצינו את המסגרות בה מרוכזות יחידות יסוד אלו ניתן לסכם את הסיור בצבאות הללו כדלהלן: — בצבא הסוביטי אין יחידת יסוד האופינית לכוחות הסיור, אלא מסות של אמצעים עבור כוחות סיור או

"אבוט"

תותח מתנייע

F.V. 432

נושא גייסות

ל־M113, אולם הוא עשוי פלדה (לשריון) לעומת סגסוגת האלומיניום שב־M113.

שתי נקודות חשובות אחרות ב־F.V. 432 ובאבוט הן: האחת: לגלגלי המרכוב תותבי גומי ול־שרשרת החלל צפוי גומי, והשניה: כלי הרכב הללו מתוכננים להנעה במנוע רב־דלקי. זהו כלי־הרכב המשורין הבריטי הראשון המצויד במערכת גומי במקום מערכת זחל־לילים העשויה כולה מפלדה, וכך דומה הרכב החולילי הבריטי הקל לזה האמריקאי.

יחידות אחרות אשר הוטלו עליהן משימות מסוימות בתחום זה. שיטת הפעולה האופינית שלהן היא חדירה לעומק, ובמידת הצורך פעילות תוקפנית בעלת עוצמה רבה.

— בצבא הבריטי יחידת היסוד היא קלה, כולה משוריינת ונתונה תמיד לפיקוד קצינים המסוגלים להעביר ידיעות במהירות רבה.

— בצבא ארה"ב יחידת היסוד היא בעלת עוצמה, ומסוגלת להפעיל אש סיוע משלה. היא מורכבת בחלקה משריון זחלילי. יחידות אלה מרוכזות במסגרות יחידות ולרשותן גם אמצעים אויניים היכולים לפעול בעוצמה גדולה.

— בצבא הגרמני יחידות היסוד חלשות במידה ניכרת אך מאידך רבות הן, חימושן מועט אך נידותן רבה והן פועלות בטוחים קצרים. היחידות מסיירות או מחפות, ומתאימות גם למשימות חיפוי.

מכלול הטנקים הסובייטיים

מאת ג'ד. מק'גואייר

במאמר זה, ובתמונות המצורפות אליו, יתוארו בקצרה הטנקים הנמצאים בשימוש הגוש המזרחי; כולם הינם פרי תכנון סובייטי, ומיוצרים בברית-המועצות. ניתן לאבחן בהם את שלושת הקבוצות העיקריות הרגילות: טנקים קלים, בינוניים וכבדים — וכולם מייצגים מגמת פשרה בין הדרישות המנוגדות: עצמת-אש, עובי-שריון-מגן, עבירות וקלות-תנועה.

ברית-המועצות הפכה מזה זמן רב ליצרן הרכב-המשוריין הגדול בעולם. למרות שהדגמים הראשונים התבססו על תכנון בריטי ואמריקני, הרי בפרוץ מלחמת העולם ה-2 ייצרה ברית-המועצות משפחת טנקים בולטת במקוריותה. ה-T-34 המקורי הפך לטנק הבינוני הטוב ביותר באותה תקופה. פיתוח משפחת טנקים זו נמשך ללא הפסקה. לתכנון וייצור טנקים ניתנה עדיפות במדינה זו ובידי גייסותיה נמצאים עתה טנקים מעולים. לפי אומדן, עולה מספר הטנקים שברשות הצבא הסובייטי על 70,000.

PT-76 – טנק קל ואמפיבי

ה-PT-76 הינו הטנק הקל של הצבא הסובייטי. תפקידו הבסיסי הוא סיור וטנקי הוכנס לראשונה לשירות ב-1952 ומהווה כיום חלק אורגני מיחידות-הסיור של דיביזיות-הקו הסובייטיות. נמצא בשימוש נרחב בצבאות האירופיים של הגוש המזרחי. אפיוני לו שריון קל, צללית נמוכה, כושר עבירות גבוה, ויכולת לפתיחה באש בכל כלי-הנשק, גם בעת ציפה על פני המים. את התנועה במים משיגים קרוב לודאי על-ידי הנעת-סילון-מים. העקרון הוא של יניקת מים והוצאתם בכוח דרך פתחים עגולים המתקנים בדופן האחורי של הרכב. על-ידי ויסות סילוני-המים ניתנת אפשרות תמרון במים. מהירות הרכב במים היא בין 8 ל-10 קמ"ש. הנעה זו מספיקה להתגברות על כל מהירויות זרמי המים המצויים באירופה. נשקו העיקרי הוא התותח הסובייטי בן 76 המ"מ, שהינו בעל מהירות לוע גבוהה ותחמושת חודרת שריון. (כושר הדירת-שריון ניצבי בעובי 8.8 ס"מ). משקיפים הבחינו גם בטנקים בעלי תותח 85 מ"מ קצר. יתכן שזהו תותח מקוצר של ה-T-34 (85). כמו כן מצויד הטנק במקלע מקביל 7.62 מ"מ. ל-PT-76 מנוע דיזל V-6 — המפתח 237 כ"ס, דבר המקנה לטנק מהירות נסיעה מכסימלית של 40 קמ"ש, ומהירות-שיט מכסימלית של 11–8 קמ"ש. חסרונו העיקרי של טנק זה נעוץ בעובי שריונו, הנע בין 12.5 מ"מ בצידו עד ל-25 מ"מ בצריחה, ומהווה מטרה נוחה לפגיעה לכל כלי-נשק קרקעי, אף בעל קליבר קטן. הצות מונה 3 אנשים. טווח: כ-250 ק"מ.

כח האש של טנק זה משתווה לזה של שריוני המערב הדומים. כגון ה-M-41, ה-סלדין או ה-AMX-13. לטנק זה מספר פיתוחים. שהחשוב ביניהם הוא הנגמ"ש האמפיבי BTR-50 (P)*. מערכת המרכוב והמנוע של הנגמ"ש הם כשל הטנק, אך במקום הצריחה המסתובבת בא תא נוסעים בצורת ארגז. מיד מאחורי פתח הנהג נמצא משטח חזיתי נטוי ב-45 מעלות. אשר בעידוד השמאלי נמצא תא המפקד, ובו פריסקופים. מלפנים, באמצע, נמצא מקלע 14.5 מ"מ על כן ללא מגן. בתא הנוסעים מקום ל-14 איש, כלומר, ניתן להסיע בתוכו 2 כיתות רובאים. אפשר להלחם מתוך הנגמ"ש, ואפשר גם לסגור את תא הנוסעים מלמעלה.

T-54 – טנק הקרב הסובייטי

ה-T-54 הינו הטנק הבינוני הסטנדרטי המקובל בצבא הסובייטי. טנק זה הוכנס לשימוש ב-1949 כתחליף לטנק הבינוני של שנות מלחמת העולם ה-2 — ה-T-34. כמו כן החליף את הטנק T-44 שיוצר בכמויות מוגבלות.

* ראה תמונה בעמ' 14.

PT-76

T-54

T-10

T-34

JS-3

שיחות עם אנשי מילואים

לקראת סיום אימוני הקיץ של חטיבת-מילואים, נשאלו קציני החיל, מן הנושאים בעול ההדרכה והאימונים, כמה שאלות לסיכום האימונים.

רס"ן יוסף ב. סמג"ד בגדוד שריון ותיק, שהצטרף לסגל המפקדים ב"גדוד רק בתחילת האימון המבצעי, חיוה דעתו, כי הגדוד עומד על רמה גבוהה מבחינה מקצועית. דבר הנובע מעובדת היותו אחד הגדודים הותיקים בצה"ל. חלק ניכר מאנשי הצוותים ופלוגות ה"סיוע מבוגרים ובעלי ניסיון רב — עובדה בעלת השפעה מכריעה על כלל הדין והפועל. עם ה"חיוב הרב שבעובדה זאת, הרי שני צדדים למטבע. היות ולחייילים המבוגרים בעיות רבות יותר מאשר לצעירים, אלו הן בעיקר בעיות משפחתיות ובריאותיות. באופן כללי הביע שביעות רצון ממהלך הדברים והעלה מספר הצעות העשויות להפוך את האימון לתכ"ליתי ונמרץ עוד יותר:

א. הזרמת דם חדש בגדוד. אני שום צעירים היכולים למשוך ב"עול ביתר קלות. אלה ישמשו דוגמא-מוכירה-משכחות למבוגרים מהם, בכל הנוגע למרץ ומהירות הביצוע באימונים. עם זאת, יש להזהר מאד ממצב הפוך: החיי"לים טובים, אך "פלפל" להמרצה לא יזיק, אבל, אל יחפזו הלילה לעשות גרוד שכולו "פלפל" בל"בד!

ב. לעצם האימונים הציע לזמן מספר קצינים קטן, — המג"ד, קצין המבצעים והמ"פים — ולהכניס לקראת התרגילים העתידיים, כדי

ל"54-T, בניגוד ל"34-T הותיק, צללית נמוכה יותר, שריון כבד יותר, תותח גדול יותר, ומנוע חזק יותר. הגירסה האחרונה של טנק זה (המתוארת בתמונה) מצוידת בצויד אינפרא-אדום. נשקו העיקרי הוא התותח הסוביטי בן ה"100 מ"מ, הניזון בתחמושת חודרת שריון (וכן תחמושת ח"ש נפיץ), ובעל כושר חדירת שריון ניצב בעובי של 16 ס"מ בטוח — 500 מ' נשקו המשני מורכב משני מקלעים 7.62 מ"מ, האחד מקביל לתותח והאחר בתובה. נוסף לכך הוא מצויד במקלע כבד 12.7 מ"מ כנשק נגד-מטוסי. ל"54-T, המנוע ע"י מנוע דיזל V-12 שמפתח 512 כ"ס, מהירות מכסימלית של 48 קמ"ש. עובי שריונו: (מידות מכסימליות) בצידית התובה: 6.4 ס"מ, בצריח: 16.1 ס"מ. לשם צליחת נהרות, ניתן לצייד את ה"54-T במכלול הכולל שנורקל ומעין ארובה המחברים אליו מעל הצריח. דבר המאפשר את נהיגת הטנק כאשר כולו מתחת לפני המים, עד לעומק של 4.5—6 מ'. הצות הנו בן 4 איש והטוח: 500 ק"מ.

T-10 - הטנק הכבד החדש

הטנק הסוביטי הכבד האחרון הוא ה"10-T, תפקידו הבסיסי — השמדת טנקים בטוחים ארוכים, והוא נמצא בשימוש רק בצבא ברה"מ. כללית, הוא דומה בצורתו ל"סטלין 3" (3 - JS), שאת מקומו תפס, עכ"פ, הצריח תוכנן מחדש, ונשקו העיקרי, התותח, למרות שהקליבר שלו (122 מ"מ) זהה לזה של קודמו, הנו חדש לגמרי, ומתאם לו מפנה-גזים, במתלה של ה"10-T גלגל מרכוב אחד יותר מזה של ה"סטלין 3". התותח בן 122 המ"מ ניזון בתחמושת חודרת שריון המתגברת על שריון ניצב בעובי של 20 ס"מ במרחק של 1000 מ'. נשקו המשני של טנק זה: מקלע מקביל כבד (12.7 מ"מ) ומקלע נ"מ כבד (12.7 מ"מ). ה"10-T מנוע ע"י מנוע דיזל V-12 המפתח 690 כ"ס, ומקנה לו מהירות מכסימלית של 35 קמ"ש. פגיעות טנק זה הוקטנה ע"י חוספת עובי השריון הקדמי (13.8 ס"מ) והתקנתו בוות מתאימה. מט' אנשי הצות: 4. הטוח: בערך 220 ק"מ.

T-34/85

ה"34/85-T היה טנק הקרב הבינוני העיקרי של הצבא הסוביטי במרוצת מלחמת העולם השנייה, ולמרות שהוחלף ע"י ה"54-T, עדיין נמצא ביחידות הצבא הסוביטי וצבאות מדינות הגוש המזרחי. ברה"מ סיפקה טנק זה לכמה מארצות ערב ואף לקובה.

הגירסה המקורית של טנק זה נוצרה ב"1941, או נשאה תותח בן 76 מ"מ ונקראה — T-34/76. איכותו המצוינת של טנק זה הוכחה במהלך מלחמת העולם השנייה. ב"34/85-T תותח שנגזר מתותח הנ"מ הסוביטי — M 1939, בהשתמשו בתחמושת ח"ש (או ח"ש נפיץ) חדר תותח זה שריון ניצב בעובי 11.3 ס"מ בטוח של 550 מ'. נשקו המשני של הטנק כולל שני מקלעים 7.62 מ"מ, האחד מקביל לתותח והשני בתובה. ה"34/85-T מנוע ע"י מנוע דיזל V-12 המפתח 493 כ"ס, ומקנה לו מהירות מכסימלית של 56 קמ"ש. צותו מונה 5 אנשים וטוחו כ"300 ק"מ.

סטלין 3 (JS-3)

ה"סטלין 3" היה במשך שנים הטנק הכבד התקני בצבא הסוביטי, וגם כיום הוא שמיש במספרים גדולים. למרות שהוא מצויד במנוע, מתלה, ונשק כקודמיו ("סטלין 1" ו"סטלין 2") יש בו ב"סטלין 3" שיפור קיצוני במערך התובה וצורת הצריח. שינויים אלה מקנים הגנה מירבית במשקל מזערי. טנק זה הוכנס לראשונה לפעולה בינואר 1945, תותחו בן ה"122 מ"מ הניזון בתחמושת ח"ש — (וכן בתחמושת ח"ש נפיץ) — מסוגל לחדור שריון ניצב בעובי 13.8 ס"מ בטוח של 550 מ'. הנשק המשני שלו כולל מקלע כבד נ"מ (12.7 מ"מ) ומקלע נוסף בן 7.62 מ"מ. מנועו, שהוא מנוע דיזל V-12, מפתח 512 כ"ס ומהירות מכסימלית של 57 קמ"ש. אנשי הצות: 4. טוח: 130 ק"מ.

שלא יתחילו לאתר שטחים בעת שבאים פקודיהם. הוא ממליץ להכניס את הגדוד לאימון בצורת "שר" שרתניפוץ, כאשר בתחילה מיוזם המג"ד, אחריו המ"פ, הגוררים אחריהם את המ"מים, ואחריהם יתר המפקדים והחיילים — כל אחד בזמנו, כך שהמ"מ והתותחן יוכלו לעסוק בשקט בענייניהם האזרחיים. שעה שהמ"פ מכין את עצמו ב"ראש שקט" לקראת האימונים של פלוגתו.

ג. יש לתקן כמה "פונקציונרים" מנהלתיים, כי לדבר זה נודעת השלכה (מידית ועקיפה כאחד) על מהלך האימונים.

ד. כמו כן דרוש שכל עוזר אימון ייבדק בעוד חועד עלידי עיני המכיר את הנושא, כך שיותר לו זמן להזמין את כל הפריטים הדרושים, באם אלה חסרים. כן יש להקים מצבור עזרי-אימון בשדה לפני תחילת האימונים, בכדי למנוע בזבוז זמן על הבאתם מרחוק ועל הקמתם.

אחריו דיבר סרן טוביה פ, איש מילואים ש"הרביץ" את דעותיו בצורה שוטפת, ונראה שהן לחצו עליו מזה זמן רב.

העובדה שמדובר כאן בפלוגה ותיקה, ואפילו ותיקה מאוד, יוצרת, לדעתו, מצב המחייב שינויים מרחיקי לכת בנוהל הקריאה לאימונים. הנסיון המקצועי הרב הצבור בה מבטל את הצורך בקריאת אנשי הצות לאימוני-הצות שבוע מראש, שכן שבוע זה הורס יותר מאשר בונה. יום אחד בסדרה קרבית די בו בהחלט לחזרה על כל החומר הזה, חזרה שתהיה תזכורת, ופעולתה תהיה ללא ספק מידית ושלמה.

לדעתו, הצליחה הסדרה הפלוגתית במידה רבה, הודות לתרגילים הדורצדיים שהיוו חידוש. תרגיל כזה מקנה חחושה אמיתית של קרב מכמה בחינות: ניתן לחוות בפרישת אויב ממשית ולא אוסף חביות וצינורות המשמשים כ"במקום". ניתן לגלות תפיסת עמדות נכונה

ולאינכונה של האויב — דבר המאפשר הסקת מסקנות ולקחים מידיים. עירנות מספק הטנק ואנשי הצות עולה מיד, וכך מגיעים לדירבזן רצוף של הצוות ב"ביצוע הפעולות השונות ובצורה טובה יותר.

אימון הגדוד — מהוה שלב חשוב, ולו רק בזכות חיותו חזרה נוספת על אימון הפלוגה, ונותן אפשרות לאימון נוסף על המפקדים בכל הרמות.

סרן טוביה התאונן על כי טכנאי-הצריח בפלוגתו שוחרר מהאימון, וחסרונו הורגש, מאחר שמנגנון צריח שנפגע — פוגע ברמת האימון של המחלקה, ומשפיע

ללא ספק על אימון הצות כולו.

לאחר דברים אלה ראה לנכון להעלות כמה דעות אישיות כלליות:

א. לימוד נשק, כלים ונושאים חדשים יש לקיים באופן יסודי בבי"ס לשריון באוירה נוחה, ובשום פנים לא בשדה, שכן כאן תרד רמת הקליטה והרצון ללימוד. לרשות בית-הספר עומדים מדריכים מקצועיים, עוזרי אימון ואפשרויות תרגול נוחות, ההופכים את הלימוד לתכליתי. הלימודים יכולים להתקיים בתקופת האימון התלת-חדשי של שלושה ימים. כל אימון חייב להיות קונקרטי בכל פעם ולא להתפרש על כמה נושאים.

לקצינים דרושה השתלמות יסודית בתצלומי-אוויר, שכן כל שנלמד בקורס קציני השריון כבר נשכח. יש להרבות בתרגילי ניווט, כל אלה ואחרים הם נושאים לאימון תלת-חדשי, מאחר ובאימוני הקיץ אין עוסקים בדברים כאלה והם עלולים להשתכח במשך הזמן.

ב. האימון צריך להתחיל מיד בסדרה קרבית ולא בחניון מנהלתי, שחוזרים אליו בגמר האימונים, כי מצב זה מעודד לבעיות סעד ומסדר-יחולים, הנעלמות בסדרה-קרבית-בתנועה. עובדה היא, שכל המקרים הי מועדים: כאבים, דלקות עיניים וכו', התעוררו מחדש רק עם הכניסה למנוחה ארוכה יחסית. לאחר עשרה ימי תנועה ללא הפסק.

ג. הוא מצטרף לדעת קודמו וטוען כי יש לשתף את המ"פ בתכנון מוקדם של האימונים: — יתכן כי קיימים נושאים מסוימים שאותם יש להדגיש יותר מאחרים בפלוגתו דוקא. כדאי לשלוח את התכנית לביתו של המ"פ כחודש לפני האימון לשם עיון. מחי שבה, והצעות שיפורים בכלל, ומובן כי ביהס ל"פלוגתו שלו בפרט. כן כדאי שהמ"פ ילמד את השטחים לפני האימונים — ואין הדבר אמור לגבי המ"מים. הסדר כזה יהיה חוסך זמן יקר בעת האימון המבצעי — שאז נשאר בו יותר זמן לטיפול בעניינים אחרים.

מ"פ המילואים רסי"ג טוביה ה, ששמע את קודמיו, הוסיף רק פרטים שלדעתו יש להדגישם.

מטרת האימון הושגה, למרות כמה מכשולים שעמדו בדרכו, בקשר להרכב הפלוגה טען כי פלוגתו מהוה אוסף של חיילים ותיקים מפלוגות אחרות, ואלה אינם מכירים זה את זה למדי.

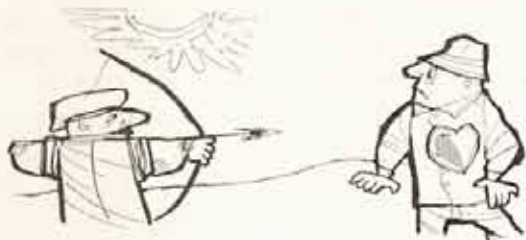
שנית, כדי למנוע "בעיות" הוא ממליץ על ועדה

המשך

שבוע באימון האחרון, כאשר מחלקתו השיגה שיא מהירות בתנועה בין שני יעדים בשטח. דבר שגרם למורל מרקיע שחקים ופרצופים זורחים.

לענון שמירת הרכוש הצבאי בכלל, הרי חוש הקנין מפותח אצל החיילים האזרחים וכל זלזול בציווד זה פוגע ב-ציפור נפשו של האזרח. שיש לו יחס חיובי

לטנק ולרכוש הצבאי היקר, וברגע שהוא מתישב בכלי הוא מתייחס אליו כאילו היה אף יותר מרכושו הפרטי. פה יש להזכיר לשבח את אנשי חיל החימוש, שעלו על עצמם בתרגיל האחרון ולא חסכו כל מאמץ להתגבר על תקלות שונות.

סוף פסוק: הוברר ש-סוסי המלחמה הותיקים הוכיחו שוב שאין להם תחליף, והגדוד מוכן לפעולה בכל עת שיקרא. דעה זו משתפת לכולם — על אף כל "הררי" הבעיות המתעוררות בכל גודד מילואים בכלל, ובפרט כאשר בצריה יושב תותחן שאינו אוהב להיזכר מתי חגג את יום הולדתו ה-30, ובתובה נהג שעבר את 500 שעות-הנהיגה שלו כבר לפני עידן ועידנים.

רפואית לפני האימונים, יש להזרים דם חדש ליחידה, אולם בהגיון מסוים, לדעתו היחס צריך להיות בערך 50/50, וגם אז יש לדאוג שאנשי התובה יהיו מ-עור אחד" וכן אנשי הצריה — ולא לערבב בקבוצה אחת התיקים והחדשים.

עזריאימון אחדים שלא הגיעו בזמן לשטח — פגמו ברמת האימונים.

גם הוא מציון את אימון המקצועות שיש להעביר, בשיטת לימוד קונקרטית בבית"ס לשריון ולא בשדה, עם עזרי אימון טובים ומדריכים מקצועיים, וללא אילתורים (הן לעזרי האימון והן למדריכים).

סוגי אימון אחדים יש לארגן "מלמעלה" ולא בדרג הפלוגתי, כגון מטוח ומסלול טנק בודד, שאותם חייבים לעבור בצורה המתוארת בספרות המודרנית, ובשום פנים לא בשדה כחלק מאימוני הקיץ.

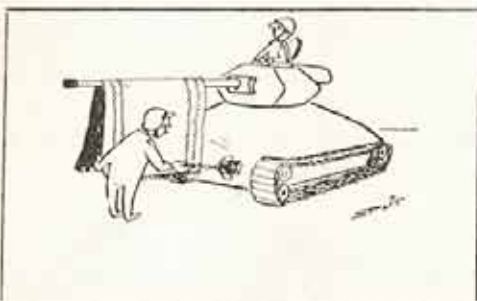
כאן הצטרף לדיון המ"מ סגן איטר פ, שיריונאי וותיק, שזו השנה ה-13 הוא יורד לאימונים, בעל גסיון רב ודעות מגובשות, שודאי נוסף להן משהו בעת האימון האחרון, שכן מסיבות שונות, הסתובב משך כל האימון ללא מחלקה, הוא חוזר ודן במרבית הבעיות שהועלו עד כה בקשר לתנאי הלימוד והחזרה על מקצועות החדשים וישנים, על האוכל, על זמני הארוחות, וכו', וכיון שרמת החיילים טובה ממילא, הרי התוספת אותה התכוונו להשיג בכיוצו האימון לא הושגה ברובה, בגלל סיבות אלו ואחרות.

לדעתו יש לקבל את הסנקים בשדה, ומיד עם קבלתם להיכנס לסדורה קרבית, לעבור תקופת אימונים תוך תנועה ללא הפסקה, להחזיר את הסנקים והציווד במ"מ קודם, ולנסוע הביתה, ריכוז האימון מעלה את הרמה המקצועית והביצועית. צוותות הוי למיניהם חיוניים דוקא בימים הראשונים בשדה, והוא חוזר ומדגיש את העובדה, שהוכחה לדעתו בצורה חותכת ע"י הנסיון, שאם נכנסים לאימוני תנועה בלתי פוסקת, נעלמות כל אותן מאות הבעיות הקטנות המתנפחות ללא גבול בחימונים.

בכל הנוגע להכנת המפקדים הרי גם הוא מקדמיה, ממליץ על 3 ימי עיון מרוכזים לכל נושא בבית"ס לשריון, אולם יש להמנע מחזרות ללא סוף על חומר מוכר וידוע.

מ"מ נוסף, סגן עמנואל, הקשיב לכל מה שאמר קודמה, ומוסיף בשטף כמה פרטים המציקים לו בכל שנה מחדש, לדעתו יש לספק לכל החיילים אינפורמציה שוטפת, ובעוד מועד, על מהלך העניינים והתרגילים, כדי שכל אחד ידע מהי תכלית העניין.

חשוב ביותר לדעתו לא להחליף את הצוותות או חלק מהם, לדעתו יש לקיים מעקב קבוע בעת התרגילים גם על רמות של פלוגה ומטה, מסלולי הסנקים מוצ"ח לחים לדעתו, אך גם בהם יש להמריץ את המעקב אחר ההישגים והליקויים, שוב מעלה הוא על נס את ההצלחה הבולטת של תרגילי תנועה מהירים, כגון זה

הנושא: מדוע התעקשה אשתי שאתנייס לחיל שריון.

וריאציות על הנושא:

מדוע לחיל שריון

האווירה המתוחה בבית"ס לעומת זה החופשית יותר, בקורס קציני השריון. מספר סיבות לכך: 1. אחוז ההרחקות מהקורס הנהוג בבית"ס לקצינים הוא הרבה יותר גבוה — דבר הגורם למתח בקרב התניכים. 2. המתח בבית"ס הנו גם מטרה — להשיג מהתניכים

בית הספר לקצינים - מול קורס קציני השריון

זכורים לי הויכוחים על השריון ויכולת ביצועו במלחמה, שהתנהלו בבית הספר לקצינים בין השריון נאים ובין הצוערים המדריכים משאר החילות. "פט ריותיות" זו של ויכוח — בחלקה מקורה ב"רוח זיחידה". חלקה השני נובע מהעובדה שלפני האימון בבית"ס לקצינים הצליחו להכניס לראשונה את הברי צועים האמיתיים של השריון, ולא הסכמנו בשום אופן לקבל דוקטרינות לחימה של "הירניקים" שנראו לנו כמיושנות.

בבואנו לסכם אחר סיום הקורסים האלו את השוני וההבדל בין האימונים בבית"ס לקצינים לבין אלה של קורס קציני השריון הרי הדבר הבולט מיד הוא:

את המכסימום. 3. בבית"ס קיימות רק אפשרויות מועטות להוכיח את עצמך כמ.מ. בתרגיל, לעומת תרגילי מ"מ רבים הנערכים בקורס קציני השריון. נוסף לכך נתונים התניכים בקורס השריון לביקורת יותר ענינית מאשר בבית"ס. כל אלה הן סיבות ההופכות את אורת קורס קציני השריון לחופשית יותר. לעומת זאת בקורס גדול הרבה יותר העומס מבחינת זמן, לעומת בית"ס — דבר המאפשר למדריכים לבחון ביתר דיוק את יכולת התניכים ומצד שני מכביד מאוד על החניך בתפקידיו. לעומת זאת בבית"ס נמצאים אמנם יום שלם על הרגליים אבל בסוף היום חוזרים אל "בית", מקלחת חמה ומיטה בחדר ולא באוהל, ואף אם יוצאים לסדרות בנות שבוע תמים יודעים שלבסוף חוזרים לבסיס. כל אלה תנאים בלתי אפשריים בשריון, עובדה חשובה נוספת שרצוי להזכירה הוא היחס החופשי בין המדריכים לבין החניך כיום בקורס קציני השריון לעומת המצוי בבית הספר לקצינים. הודות לכך ניתן להקדיש תשומת לב רבה יותר לחומר הנלמד.

בעיה נוספת (שלא באה אולי לידי ביטוי מספיק בקורס שלנו) היא בעית הרחקת צוערים. כידוע, האנשים המכורים היטב את האדם הם אלו שעבדו אתו וחסו בכל בעיותיו ולבטו: אך למדריכים, למד ריכזי המחלקות או למפקד הקורס אין גישה אליהם. לכן רשאים הצוערים להביע דעה (שתהיה אולי הצודקת ביותר) בדבר הרחקתו של חניך מסוים מהקורס או אי-הרחקתו של אחר. משאל צוערים אישי עשוי לסייע הרבה למדריכים באשר למידת התאמתו של כל צוער להיות מ"מ בשריון.

ובסיכום: שני הקורסים גם יחד הקנו לנו את יסודות הטיפול באנשים ואת הידע הטכני הדרוש כדי להיות ממ"מ בשריון.

ג' ע' ד'

מדוע לחיל-הים

מדוע לחיל-התותחנים

מדוע לחיל-התובלה

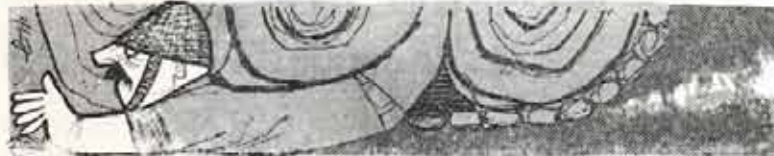

מאת רס"ן שלמה אפטיקר

תקופת אימוני הקיץ נמצאת עתה במלוא היקפה, החל מאימוני צוות ועד אימוני יחידות ועוצבות. בידי המפקדים והחיילים מופקד ציוד רב ויקר, מורכב ומסובך בהפעלתו. מטרת האימונים היא הרחבת הידע בתפעול ציוד ונשק זה. לעתים קרובות נושאים התרגילים אופי מורכב ומסובך. משתתפים יחידות וכלי נשק במספר רב, ומרבית זמן הביצוע לא מתאפשר פיקוח אישי על כל חייל וחייל. לכן קיים הכרח בהסברת הוראות הבטיחות המופצות מזמן לזמן והקפדה על שמירתן. להלן מספר לקחים העשויים למנוע תאונות, והעיקר להבטיח את בריאותו — ולעתים אף את חייו — של החייל.

לקח ראשון:

בין ביום ובין בלילה, לעולם אין לקפוץ מדפנות זחלים הנמצא בתנועה — בעקבות מעידה עלול להיתפס חלק מגוף החייל (ואף כולו) במערכת הזחלים.

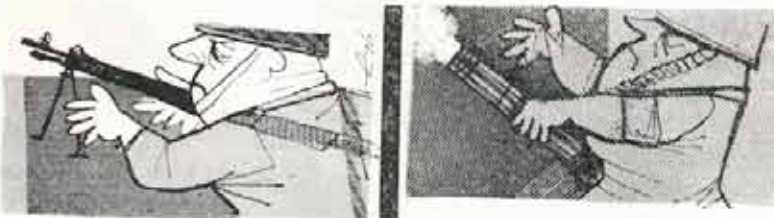
לקח שני:

בעת תנועת יחידת הרמ"ש בשדרה, אין לרדת מהזחלים, לא כל שכן בעד הדלת האחורית. הזחלים מעלה בתנועתו אבק רב, וענן זה מכסה גם את החיילים היורדים ומתפזרים לצדו. נהג הרכב הבא אחריו אינו מבחין בנעשה לפניו, והתוצאה היא דריסה בלתי נמנעת.

לקח שלישי:

בעת הפעלת מקלעון מזחלים יש להשעין את המקלעון על דופן הרכב, כאשר הדורגל הוא מעברו החיצוני של הדופן. באם ימצא הדורגל בצידו הפנימי של הדופן לא יהיה דבר שימנע התחלקות מקרית של המקלעון בעת הירי. — עובדה בעלת תוצאות הרסניות הן לנפש והן לציוד.

לקח רביעי:

ירי נפיץ במרגמה 52 מ"מ המופעלת מזחלים, יש לבצע אך ורק בעמידה או בעת עצירת הרכב, כאשר המרגמה מוצבת על תריס הנהג ונשענת כלפי הדופן הקדמית. אם ישמרו כללים אלה תצא מכלל אפשרות התחלקות המרגמה ופגיעת מפעיליה כתוצאה מכך. (שכן הדפנות הצדדיות של הזחלים הן חלקות ואין דבר שיעצור בעד המרגמה בעת הירי — ועל אחת כמה וכמה בעת תנועה).

נגמ"ש סובייטי חדיש

בסוף השנה הקודמת הופיע לראשונה נגמ"ש סובייטי חדש בן 8 אופנים. עיקר החידוש הוא במעבר הסובייטים לשיטה המערבית. הגורסת כלי רכב מהירים וקלים תוך השלטה עם עובדת היותם עדינים ופגיעים יותר.

נגמ"ש זה, בדומה לטנק הקל הסובייטי PT-76 הינו אמפיבי. אופן שיוטו — כזה של הטנק (ראה במאמר "מכלול הטני קים הסובייטיים" בחוברת זו). התוצה עשויה משטחים מלוכסנים — השיטה הטור בה ביותר לשריון הנגמי, אולם אין כוון שריון עליון. חוסר כוון כזה מזהה השריון בהתחשב בעובדת הרחבת השימוש במר"ם גמיה ופגזים נפצים למוניחה מצד אחד, ובתחשב בחוסר ההגנה מפני השפעות גרעיניות מצד שני.

המניע נמצא מאחורי, ויש לשער שהרכב ממונע ומנונה בכל שמונת האופנים, הח"י מוש מורכב מסקלע 12.7 מ"מ ושני סקלעים צדדיים בני 7.62 מ"מ. הרכב החמוש מראה שהסובייטים רואים את הרכב לא רק כנגמ"ש אלא גם כרכבי קרב. צוותו: 2+14 איש.

נגמ"ש הולנדי חדיש

ביה"ח"ר ההולנדי, דא"ח" מפתח נגמ"ש הנע על 8 אופנים, שרק 6 מהם מונעים (8x6). זוג האופנים השני אינו מונע, ומנונה בלבד. מנוע רכב זה נמצא מלפנים, והוא מצויד בסקלע 0.5 המיתקן בצריחון בעל אפשרות צידוד של 360 מעלות. את המסקלע ניתן להגביה עד 90 מעלות לשם ירי 2.5 מ. צוות הנגמ"ש מונה נהג ומסקלען ונוסף להם 10 לוחמים. היציאה נעשית בקלות דרך 2 דלתות אחוריות, אך ניתן לחלחם גם מתוך הרכב. עובי השריון: 16-8 מ"מ, ומסקל הרכב: 9.5 טון.

חימוש חדש ל-א.מ.א.כס-13

לאחרונה הרכיבו הצרפתים את התותח בן ה-105 מ"מ שלהם על האמאכס 13. במקום תותח ה-75 מ"מ הקודם. תרכובת זו נותנת עצמת אש חזקה ביותר יחד עם נידות רבה.

אולם, טבט קל בצריח מעורר סיקפוקים בקשר לכמות התחמושת שבו. שלא להזכיר את נזירות אנשי הצוות, שכן מסדי מנגנון תותח זה גדולים בהרבה מאלו של תותח ה-75 מ"מ, ואותו הדבר אמור לגבו מסדי התחמושת. על כל פנים, שילוב זה ניתן בטווח חד משמעי לאחת הגירסאות המודרניות בשריון: עצמת אש חזקה מחד, ומשקל נמוך וניידות רבה מאידך — על השבון עובי השריון.

טנק אמריקאי-צרפתי-ישראלי

התמונה והשרות נמצאו ב"ארמור" — בטאון השריון האמריקאי, ומובאים בשמו ועל אחריותו: "צירוף אמריקאי-צרפתי-ישראלי חדש, כולל צריח של AMX-13 בעל תותח 75 מ"מ, המורכב על מרכב הטנק צ'פ"י M-24. העבודה נעשתה על-ידי הצבא הישראלי, הידוע מאז ומתמיד בניצול היעיל של כל פיסת חמר שלו."

מכתב אל העורך

יולי טיין על „רשימותיו של וילי טיין“

שמחתי בקוראי את רשימותי על חטיבת השריון במלחמת השחרור מתפרסמות ב"מערכות השריון" (גליון 4-3), — בפרט שהן נכתבו לפני כ-12 שנה, ומאז היו מונחות במגירה ומעלות אבק. ברור לי, כי צריך היה לכתוב אותן קצת מן האבק הזה, בטרם אפשר היה לפרסמן. אלא מה: חוששני שהבחור הזעזער הגדיל עשות בניקוי זה. כך, למשל, הפכה מרוב טלטול "דרך חורב" ל"דרך חובב" (דף 32). האם "הקורא הקטן" לא יזקוף זאת לגישה של חובבות בהיסטוריה הצבאית? ויש לו לקורא זה עוד נקודות אחיזה לסברה בלתי-מחמיאה זו.

לדוגמה: בתיאור מבצע "דני" קורא הוא על כיבוש שדה-התעופה של לוד והכפר וילהלמה, ומיד אחרי-כן נמצאים אנו כובשים משלטים ממזרח וצפון-מזרח לדי-ר-ט-ר-י-ף. מה קרה כאן? לאן נעלם הפרק על כיבוש די-ר-ט-ר-י-ף, ועל מעברו מיד ליד לפני שנכבשו המשלטים האלה? האם במשך השנים אבד הדף הזה מרשימותי? או שמא לא מצא חן בעיני הבחור הזעזער והוא החליט — בתפשו את הפרינציפ — להחליף עובדות בציזבאט כמו על "ההסתבכות" היחידה בכיבושו של שדה-התעופה לוד — זו הסתבכות של ה"קרומבל" בגדר-תיל (בדף 18 של הגליון).

הקורא עדי-כאן עשוי להתעורר בלבנו רק החשד שמחבר הרשימות האלה מחונן במנה גדושה של "חובבות היסטוריות". אבל בדף 17 עלול הוא להגיע למסקנה שאותו המחבר סובל גם לא מעט משגעון הגדלות-כי קורא הוא שם: "באחד המבצעים, כמעט נפלנו בשבי האויב, אני, עם הזקן בראש". למען השם, רחמים! אפילו הפסיק, המפריד בין "אני" לבין "עם הזקן בראש" לא יעזור כאן! מי שמכיר אותי מ"אותם הימים" יודע שאף פעם לא הייתי "בראש", אלא תמיד נסעתי אחרי החברה ודיברתי אתם באלחוט.

ובכן, למען ההיסטוריה, מעשה שהיה כך היה: במבצע "אסף" עמדנו — חולית הפיקוד של החטיבה "עם הזקן בראש" על גבעה וצפינו בהפגזת שיד-נוראן וחירבת-מ-ע-י-ן ע"י המצרים. זה "לקח" זמן-מה עד אשר הבחנו שהכדורים, העפים מעלינו, מיועדים לא למשלטים, התפושים עלי-ידי כוחותינו, אלא שממערב מתקרבים ובאים כלירכב משוריינים והם יורים עלינו. עד שהתברר לנו שאין כאן טעות ואלה הם באמת כלירכב מצריים (אחרי-כן התברר כי היו אלה כמה "לוקאסט" מגדוד הטנקים המצרי שהופיע אז בפעם הראשונה — ואחרונה — בשטח), עבר, כמובן, עוד מעט זמן, ואז היה צורך "להשאיר פס". תוך כדי התרגיל "נסיגה תחת לחץ" נכנס הג'יפ שלי עם שני גלגלים לוודאיון והתהפך. יותר נכון: הואדי היה צר מדי שנתהפך "עם הגלגלים למעלה" ונשארו — הנהג, הקשר ואני — במצב של "חצי עמידה על הראש". למזלנו נסע מיד אחרינו "משורין המטה" שלנו והצות קפץ ממנו, רתם אותו לג'יפ ובכוחות משותפים הצלחנו להפוך את הג'יפ "על הרגלים", להוציאו מן הואדי ולהתניעו. כל הענין נמשך כמה שניות, אבל שניות אלו היו בעיני ארוכות מאוד.

ובכן, הנה היא האמת ההיסטורית: חולית-הפיקוד של החטיבה כמעט נפלה בשבי המצרים, כשהזקן בראש ואני, כרגיל, בזנב.

אבל נעזוב את הזכרונות. גרשוני, ברשימות אלה יש פגם יסודי ששום טלטול לא יסיר מהן, לא הזהיר ביותר ולא החזק ביותר: הן נכתבו לפני כ-12 שנה! מאז התקדם השריון שלנו בצעדי ענק. הנה, לוחמת השריון במערכת סיני — שכמוה לא חזינו בימי מלחמת-השיחרור אפילו בחלומותינו הנועזים ביותר — לוחמה זו אף היא היום כבר בחינת נחלת-העבר. לא יכלא איפוא שבשלהי מלחמת-השיחרור כתבתי, בהיסוס מה, דברים שנראו לי אז כמסקנות נועזות, והיום הפכו מזמן לאמיתות טפלות ומיושנות שעצם הזכרתן מעלה ודאי חיוך על שפתי הקורא. וכן גם להיפך: כתבתי דברים שהייתי משוכנע אז בצדקתם, ואילו היום הייתי מעלה אותם על הניר לפחות תוך היסוס-מה.

משום-כך, גרשוני ידידי, מן הראוי היה להזהיר את הקורא בפתח הרשימות כי "עתיקות" הן. אלא מה: חושב אני ששנינו יכולים אנו להתנחם בואת ששום נזק לא נגרם בכך, כי — ביני ובינך — מי כבר קורא רשימות כאלה!

יולי טיין, סא"ל

יולי ידידי,

לקום ולהתדיין עם פרקליט צבאי על המותר ועל האסור — לכך צריך אומץ-לב רב מן המצוי, ומברט עם מי שהוא משורין עוד מימי 1948, ואביר-כנפים כיום.

אך פטור בלא כלום אי-אפשר: ראשית, מודה אני במשגה שלא צוין מועד כתיבתן של הרשימות, ואתך הסליחה. כן סלח-נא לבחור הזעזער המסכן (ולמגיה המשכיל גם יחד) על טעויות שנשרבבו בעת הדפסת דבריך. אין נקי מאלה!

אך לא די בסליחה. הנני נוטל קנס: הכרנא לדפוס את יתר הרשימות מענייני השריון, שחושד אני בך כי מצויות הן במגירתך, ואנו נביאן בפני הקוראים. ורוצה גם אני, כמוך, לסיים דברי נחמיה: שום נזק לא נגרם בפרסום דבריך — דוקא נמצאו להם קוראים — זאת למדתי לדעת מהדים רבים ודוקא חביבים שהגיעוני בעיקבותם.

ג. ריבלין

צקלון מס. 112: חשריון מול מערכי נשק נ"ט

מאמר זה דן בהספעת כלי־נשק נגד־טנקים על מבצעי שריון, והאימון הדרוש לאנשי השריון בכדי לקדם איומים מסוג זה. מחברו, מיוז מצבא קנדה, מביא לשם המחשת הצורך בטיפול בבעיה זו מספר דוגמאות מימי מלחמת העולם השנייה. האחת מצביעה על הספק סוללות נ"ט גרמניות שהשמידו בחזית־המזרחית טנקים סובייטים בקצב של 30 בשעה. הדוגמא השנייה מזכירה את לקחי צפון־אפריקה משנת 1941, עת החל מבצע "קרדום־הקרב" הבריטי בעדיפות טנקים בשיעור 4 ל־1 לרעת הגרמנים, אך האחרונים השמידו תוך יומיים 80% מהשריון הבריטי באמצעות כלי־נשק נגד־טנקים במספר מצומצם ביותר, יחד עם זאת ראוי שנוכח, שכל סיפור הצלחה שריוני מציין את העדר כלי זין נגד־טנקים נאותים ומספיקים, המאורגנים במערכי־הגנה מגובשים.

עקרונות היסוד הטקטיים בנידון זה לא נשתנו גם כיום, עם שיפור עצמת תותחי הנ"ט, הכנסת כלים ללא רתע, טילים מונחים נגד־טנקים — כל אלה מחד, והרחבת השימוש בטנקים לסוגיהם השונים, מאידך.

המאמר מנתח בהרחבה את הכלים הנגד־טנקים הסובייטיים השונים ועקרונות התפעול שלהם, בהקבלה ותוך השוואה לכלים הגרמניים מימי מלחמת העולם ה־2. מנקודת ראות של מפקד הטנקים, כלי הנ"ט הנייח, המחופר והמוסתר, מהוו בעיה חמורה ביותר, שכן נצירת אשו עד לרגע האחרון מהוו הפתעה קטלנית. התשובה המתבקשת ע"י מחבר המאמר: פגז נפיץ בן 120 מ"מ לפחות, בעל מרעום־קירבה־אווירי, ומי ישלחו? ההצעה היא להוסיף למחלקת־טנקים טנק (או טנקי) סער, שמשימתו העיקרית תהיה השמדת נשק נ"ט של האויב, שכן יש לזכור, שכיום מספר כלי הזין הנגד־טנקים שביחידות השונות הוא כפול מזה שבימי מלחמת העולם ה־2, וההתקלות בהם נעשיות בתנאים פחות נוחים מבעבר, על כל אלה ונוסף עליהם קרא ב"צקלון" מס' 112.

צקלון מס. 113: סיור שריון בתנועה־לקראת־ימנע ובקרבת־התקלות

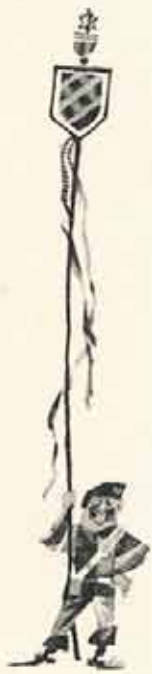
כהשלמה למאמר ולמסופר בחוברת זו, רצוי שהקורא יעיף עין על ניתוח תרגיל שריון דו־צדדי של צבא בולגריה, בו מילאו צותות הסיור של שני הצדדים תפקיד מכריע בהתפתחות הענינים. המדובר הוא במחלקות טנקים מתוגברות במשימות סיור מטעם גדודיהן (ראה מאמרו של מרחוב בחוברת זו), וניתנות דוגמאות קונקרטיות הן לחיוב והן לשלילה, כאשר קרב התקלות אחד נכשל "הודות" לפעולות גרועות של מפקד הסיור ואילו קרב שני הצלחת הודות לסיור וגישה מוצלחים.

מערכות-חימוש מס. 7: יסודות המבנה של ה"גזאר"

בקשר לסוגיה שנדונה גם בחוברת זו — אופנים או זחלים לרכב קרבי — כדאי לעיין בחידוש האמריקאי בשטח זה, כל כולו של החידוש אינו אלא ביישום עקרונות פעולה ציוד־מכני־כבד המשמש בעבודות עפר — לצרכי תובלה צבאיים. לטרקטורים בעלי האופנים הגדולים, המשמשים לגרירת ציוד מכני כבד, כגון סקריפרים למיניהם או עגלות־הפכות המשמשות במתקני כרית מהצבים, רתם הצבא האמריקאי מיכליות ועגלות־משא כבדות הנעות על אופני־ענק בעלי לחץ אויר נמוך — כמו אלו של יחידת־הכמה הגוררת עצמה, לרכב זה ניתן השם "גזאר", והוא הוכיח כושר עבירות יוצא מן הכלל בשטחי בוץ, מים וחול טובעני. הודות לאופניו הגדולים ושיטת התגוי המיוחדת שלו — שפרטים עליה ועל שאר מכלולו הרכב, בצרוף תמונות ממחישות רבות — תמצא, במערכות חימוש מס' 7.

להתראות בגיליון הבא

ספרים לשריונאים

